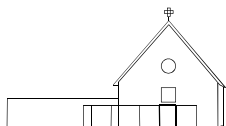

JOHANNESEVANGELIET

INNEHÅLL

Bakgrund	2
Viktiga teman	4
- Jesu gudom – Tid	4
- Jesu gudom – Titlar	6
- Jesu gudom – Vittnesbörd	8
- Sju Jag Är-texter	9
- Känna Gud	11
- Människosonen	12
Löpande kommentar	13

JOHANNESEVANGELIET (JE)

(Lars Mörling 2007)

BAKGRUND

FÖRFATTARE

Tidiga vittnesbörd

Flera källor från den tidiga kyrkan pekar ut aposteln Johannes som författare.

Evangeliets vittnesbörd

1. JE skrevs av ett ögonvittne (1:14, 19:35).
2. Författaren är den anonyme lärjungen i JE (21:20-24)
3. Den lärjungen är omnämnd på flera andra ställen (1:35-40, 13:23, 18:15, 19:26, 20:2-8).
4. Vem är den anonyme lärjungen i JE?
 - Han är en av de tolv eftersom han närvarade vid den sista måltiden.
 - Vi kan utesluta alla som är nämnda: Petrus, Andreas, Filippus, Tomas och Judas Jakobs son.
 - Av de återstående borde det vara en i den inre kretsen som stod Jesus nära, p g a hans hedersplats vid nattvarden och p g a uppdraget att ta hand om Jesu mor, Maria.
 - Den inre kretsen bestod av Petrus, Jakob och Johannes. Valet står alltså mellan Sebedeus söner Jakob och Johannes.
 - Jakob blev avrättad av Herodes år 44 e Kr (Apg 12:2). Eftersom JE skrevs sent innebär det att författaren måste vara Johannes.

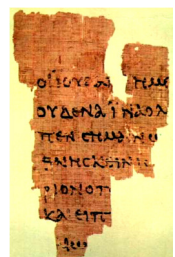
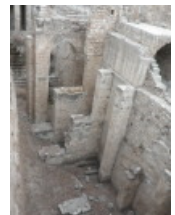
DATERING

Tidiga vittnesbörd

Enligt flera vittnesbörd från tidiga kyrkan skrev Johannes JE från Efesus mellan 90-94 e Kr, men en betydligt tidigare datering är möjlig.

Viktiga arkeologiska upptäckter

1. Dödahavsrollarna, som gömdes undan romerska armén 68 e Kr, upptäcktes 1947 i grottor i Qumran. Bland texterna fanns sådana som använder den typ av dualism som finns i JE såsom: ljus-mörker, liv-död, vilket visar att detta uttrycksätt var i bruk i mitten av första århundradet.
2. Betesdadammen grävdes fram 1956. Den hade fyra pelargångar och en femte som delade den i två avdelningar. I JE (5:1-9) botar Jesus en man vid en damm som kallas Betesda och som har just fem pelargångar. Flera källor påstår att dammen blev förstörd år 70 när Jerusalem förstördes. Det skulle innebära att JE kan var skrivet före år 70 e Kr, eftersom dammen var i bruk när JE skrevs (5:2).
3. Siloamdammen, upptäcktes 2004 av Ronny Reich och Eli Shukron. Dammen grävdes fram i augusti 2005. I JE (9:1-7) skickar Jesus en blind man till dammen för att tvätta sig och som därefter kunde se.
4. Ett fragment av JE hittades 1935 i Egypten. Detta tidiga fragment daterat till ca: 120 e Kr har (18:31-33) på ena sidan och (18:37-38) på andra sidan. Detta fynd i Egypten gör dateringen av JE till 90-94 e Kr fullt rimlig.

MOTTAGARE

JE är primärt skrivet för troende som redan kände till synoptikerna. Johannes förutsätter också att läsaren känner till Jesu dop (1:19-34) och nattvarden (13:21-30) eftersom själva dopet och instiftelsen av nattvarden inte finns med.

JE är skrivet till hedningar (icke-judar) eftersom flera hebreiska ord är översatta till grekiska (Rabbi-mästare, Kefas-Petrus, Messias-Kristus, Golgata-Huvudskalleplatsen). Ofta används begreppet "judarna" när Johannes avser den religiösa eliten d v s fariséer, skriftlärdar och präster.

JE OCH SYNOPTIKERNA

Eftersom JE är skrivet till troende och senare än alla tre synoptikerna (Matteus, Markus och Lukas) har Johannes valt material som saknas i synoptikerna för att komplettera dem. Fast han inte tagit med själva dopet och nattvarden har han ändå tagit fram detaljer kring dessa viktiga händelser som ger en mer komplett bild. JE beskriver huvudsakligen Jesu verksamhet i Judéen medan synoptikerna har fokus på Galiléen. I JE kan vi se att Jesu verksamhet varade i ca: tre år medan verksamheten ser kortare ut i synoptikerna.

TEMA

JE är skrivet för att visa att Jesus är Messias Guds son (20:30-31) och detta är JE:s huvudtema. Det här evangeliet visar Jesu gudom på ett tydligare sätt än synoptikerna. Jesu person är i fokus under hela evangeliet. Undren är handplockade och kallas i JE för tecken eftersom de också visar vem Jesus är. Ofta undervisar Jesus i JE om sig själv med utgångspunkt från ett tecken.

Ett stort antal personer ger sitt vittnesbörd om Jesus i evangeliet. Summan av dessa vittnesbörd förstärker evangeliets tema.

NYCKELVERSER

"Och Ordet blev kött och bodde bland oss, och vi såg hans härlighet, en härlighet som den Enfödde har av Fadern, och han var full av nåd och sanning." (1:14).

"Många andra tecken, som inte är nerskrivna i denna bok, gjorde Jesus i sina lärjungars åsyn. Men dessa har blivit nerskrivna, för att ni skall tro att Jesus är Messias, Guds Son, och för att ni genom tron skall ha liv i hans namn." (20:30-31)

VIKTIGA TEMAN I JOHANNESVANGELIET (JE)

JESU GUDOM I JOHANNESVANGELIET

Huvudpersonen i JE är självklart Jesus Kristus och hans gudom kommer fram genom hela boken. Vi ska titta på detta ämne från olika håll nämligen utifrån tiden (1), titlar och egenskaper (2) samt lyssna till olika personers vittnesbörd om honom (3).

JESUS KRISTUS I RELATION TILL TID

I. EVIG

1. Av Evighet.

"I begynnelsen var Ordet, och Ordet var hos Gud, och Ordet var Gud." (1:1). Evangeliet börjar sin förklaring av vem Jesus är innan något blev skapat. Om vi frågar oss vad som fanns innan något blev skapat så är svaret: Gud fanns av evighet.

När Gud skapade världen talade han och Ordet han talade var ett med Gud. Allt som existerar skapades genom Ordet (1:3-4).

2. Preexistens

Att Jesus Kristus fanns innan han föddes till världen är mycket tydligt i JE.

- Han säger till Nikodemus att han kommit ner från himlen (3:12-13).
- Han är Guds bröd som kommit ner från himlen för att ge världen liv (6:33-35, 38).
- Han fanns före Abraham (8:56-59).
- Han är Gud Son som uppenbarade sig för profeten Jesaja (12:37-41).

3. Preexistens i gudomen

Gud är en Gud och uppenbarad i Bibeln som den treenige. Eftersom Sonen är evig är det inte förvånande att Fadern och Sonen har en evig relation.

- Ordet var Gud och samtidigt hos Gud. (1:1-2).
- Sonen delade härligheten med Fadern före världens skapelse (17:4-5).
- Det fanns kärlek och enhet i gudomen före världens skapelse (17:24).

II. I TIDEN

1. Gud kom in i världen som människa.

Vid en bestämd tidpunkt i historien kom Jesus Kristus Guds Son, in i världen.

- Skaparen kom på besök till sin skapelse. (1:9-11).
- Det eviga Ordet, som var Gud, blev människa (1:14).
- Jesus kom ovanifrån och är därför över alla (3:31)
- Jesus är "JAG ÄR" som kom ovanifrån och är den ende som kan rädda oss (8:23-24).

2. Jesus Kristus kom för att uppenbara Gud.

Jesus var en uppenbarelse av Gud i sin person.

- Den enfödde Sonen har uppenbarat Gud (1:14, 18).
- Sonen uppenbarade Faderns namn d v s hans person (17:6).

3. Jesus Kristus kom till världen för att offra sig för vår skull.

Jesu uppdrag är summerat i versen vi kallar lilla Bibeln: *"Ty så älskade Gud världen att han utgav sin enfödde Son, för att den som tror på honom inte skall gå förlorad utan ha evigt liv."* (3:16).

- Jesus var Guds lamm som skulle ta bort världens synd (1:29).
- Jesus var det levande brödet som skulle offra sin kropp för världen (6:51).
- Jesus var den gode herden som skulle ge sitt liv för fåren (10:11, 17-18).
- Alla profetior blev fullbordade vid Jesu död på korset (19:28-30).

III. ÅTERVÄNDE TILL HÄRLIGHETEN

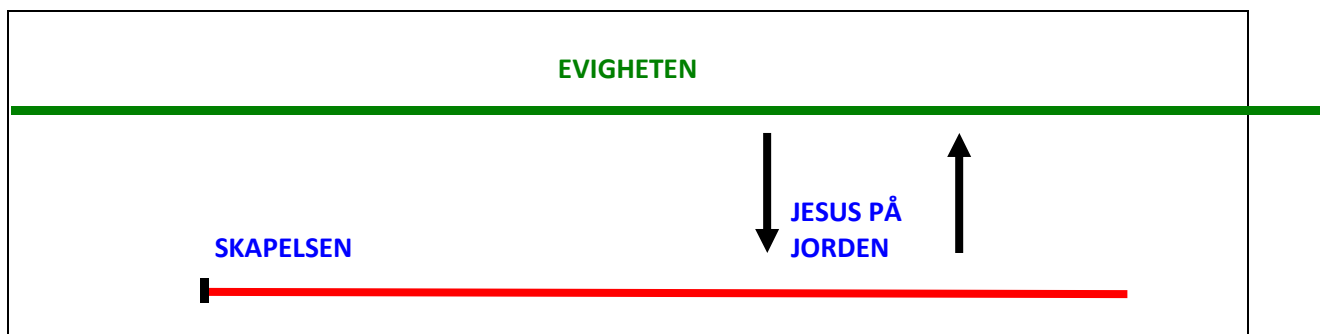
Den eviga Sonen kom på ett kort besök till världen och återvände sedan till den eviga härligheten.

- Jesus förklarade att han skulle återvända till himlen (6:60-62).
- Jesus sa att han kommit från Gud till världen och skulle återvända (16:28).
- Jesus bad Fadern om att få återvända till sin ursprungliga härlighet (17:4-5).

☞ När vi undersöker JE:s undervisning om Jesus Kristus Guds Son i relation till tiden så ser vi att han är Gud, av evighet. Han fanns före allt som skapats. Allt skapades genom det eviga Ordet (Logos).

Skaparen kom på besök till världen i Jesus Kristus. Han var en uppenbarelse av Gud.

Genom sin himmelfärd återvände Sonen till sin eviga härlighet i gudomen.

JESU KRISTI TITLAR OCH EGENSKAPER

I. JESUS KRISTUS ÄR GUD

Skriften lär att Gud är en och samtidigt treenig.

1. Det eviga Ordet (Logos) var Gud och hos Gud (1:1-2, 17:5, 24).
2. Ordet som var Gud blev människa i Jesus Kristus (1:14).
3. Jesus Kristus var en uppenbarelse av Gud (1:18).

II. JESUS KRISTUS SOM "JAG ÄR" (JAHVEH)

Gud uppenbarade sig för Mose som "JAG ÄR" (Jahveh). Detta heliga namn på Gud används ca: 8000 ggr i GT. I JE låter Jesus innebörden i namnet syfta på sig själv när han säger "JAG ÄR" (Ego Eimi på grekiska) om sig själv. Vi ska se några exempel.

1. När han går på vattnet och säger till lärjungarna att inte vara rädda (6:18-20).
2. När han säger till judarna att de ska dö i sin synd om de inte tror detta (8:23-24).
3. När han påstod att han fanns före Abraham (8:56-59).
4. När vakterna föll baklänges av rädsla vid hans arrestering (18:3-6).

III. JESUS KRISTUS SOM SKAPAREN

Enbart Gud är skaparen i Bibeln och ändå framställs Sonen som skapare i JE.

1. Hela universum skapades genom det eviga Ordet (1:1-3).
2. Skaparen kom på besök till sin skapelse (1:9-11).
3. Jesus förvandlade vatten till vin (2:6-10).
4. Jesus skapade bröd och fisk åt tusentals personer (6:10-13).

IV. JESUS KRISTUS ÄR LIVET OCH GIVARE AV LIV

I Bibeln är Gud källan till allt liv och den som ger människan liv, ändå säger Jesus i JE att han är livet och givare av evigt liv.

1. Jesus Kristus har liv i sig själv på samma sätt som Fadern (5:26).
2. Jesus Kristus gjorde anspråk på att vara livet självt (14:6).
3. Jesus Kristus sa att han var uppståndelsen och livet (11:25-26).
4. Jesus Kristus kan precis som Fadern ge liv åt vem han vill (5:21).
5. Jesus Kristus ger liv eftersom han är livets bröd (6:33-35).
6. Jesus Kristus är den gode herden som ger evigt liv till fåren (10:27-28).
7. Jesus Kristus är dörren till fårållan och den som ger sina får ett överflödande liv (10:9-10).

V. JESUS KRISTUS ÄR GIVARE AV HELIG ANDE

Den helige Ande är densamme som Guds Ande. Bara Gud har makten att ge av sin Ande till människor, ändå är det både Fadern och Sonen som är givare av den helige Ande i JE. Andens uppgift är att vittna om Jesus, påminna lärjungarna om Jesu ord och förhållande till Jesus.

1. Fadern sänder Anden i Jesu namn (14:26).
2. Sonen går till Fadern och sänder Anden till lärjungarna (16:5-7).
3. Sonen sänder Anden som utgår ur Fadern (15:26).
4. Sonen ger helig Ande till den som törstar (7:37-39, 4:14).

VI. JESUS KRISTUS ÄR DOMARE ÖVER LEVANDE OCH DÖDA

I Bibeln är det Gud som dömer levande och döda, ändå framställs Jesus i JE som den som har denna uppgift.

1. Fadern har överlåtit all dom åt Sonen (5:22).
2. Alla som är i gravarna ska uppstå till liv eller dom på Sonens befallning (5:28-29).
3. Sonen kommer att låta de troende uppstå på den yttersta dagen (6:38-40).

VII. SONEN ÄR ETT MED FADERN

Gud är en och treenig.

1. Sonen gjorde anspråk på att vara ett med Fadern (10:30-31).
2. Sonen anklagades för hädelse för att han sa sig vara ett med Gud (10:33, 36-39, 5:17-18).
3. Sonen och Fadern hade allt gemensamt (16:14-15, 17:9-10).

VIII. GUD UPPENBARADE SIG I JESUS KRISTUS

Eftersom Sonen är Gud borde man kunna förvänta sig att Jesus Kristus var en uppenbarelse av Gud.

1. Guds härlighet och natur uppenbarades i Jesus Kristus (1:14, 18)
2. Att tro på Sonen är att tro på Gud (12:44).
3. Att se Sonen är att se Gud (12:45, 14:8-11).
4. Att känna Sonen är att känna Gud (14:6-7).

IX. ÄRA OCH TILLBEDJAN TILLHÖR SONEN

I Bibeln får man enbart tillbe Gud, ändå får Sonen del av tillbedjan i JE.

1. Sonen säger att han ska äras på samma sätt som Fadern (5:22-23).
2. Jesus botar en blind och tar emot tillbedjan från honom (9:35-38).
3. Tomas bekänner Jesus som sin Herre och Gud (20:26-28).

☞ När vi undersöker Jesu namn och titlar i JE kan vi bara komma till samma slutsats som Tomas, nämligen att han är en uppenbarelse av Gud i sin person.

PERSONLIGA VITNESBÖRD OM JESUS KRISTUS

En speciell detalj i JE är att Johannes låter många olika personer ge sin uppfattning av Jesus Kristus. En del vet inte vad de ska tro, andra förkastar honom men en del ser vem han verkligen är.

I. VITNEN FRÅN GAMLA TESTAMENTETS TID

En märklig detalj i sammanhanget är att några vittnen kommer från GT.

1. Abraham såg fram emot Kristus och fick möta honom (8:56-58).
2. Jesus påstod att Mose vittnat om honom i sina skrifter (5:45-47).
3. JE påstår att Jesaja såg Kristus Guds Sons härlighet (12:41).

II. SAMTIDA VITNEN

De flesta vittnena är förstuds de som mött Jesus personligen när han vandrade på jorden.

1. Aposteln Johannes vittnar i prologen (1:1-18). Han säger att Jesus Kristus är Gud (1:1), skaparen (1:3), skaparen som kom på besök (1:9-11), Ordet (Gud) som blev människa (1:14) och den som uppenbarade Gud (1:18).
2. Johannes Döparen sa att han inte var värdig att knyta upp Jesu sandalremmar (1:27), att Jesus var Guds lamm som kom för att ta bort världens synd (1:29), att den helige Ande kom och blev kvar över Jesus, att just detta var tecknet på att Jesus skulle döpa i helig Ande och att han var Guds Son (1:32-34). (för fördjupning se sida 13 "Johannes Döparen som huvudvittne")
3. Aposteln Andreas, Petrus bror, sa att Jesus var Messias (1:41-42).
4. Filippus sa till Natanael att Jesus var den som Mose och profeterna skrivit om (1:43-46).
5. Natanael bekände Jesus som Guds son och Israels konung (1:47-50).
6. Den samariska kvinnan förstod att Jesus var Messias (4:28-29) och befolkningen i Sykar bekände honom som världens frälsare (4:42).
7. När många lämnade Jesus på grund av hans självvittnesbörd så bekände Petrus att han var Guds helige och hade det eviga livets ord. (6:66-69).
8. Den sörjande Marta bekände honom som Messias Guds son (11:21-27).
9. Aposteln Tomas bekände honom som sin Herre och Gud (20:26-28).

✎ När vi undersöker alla dessa personers vittnesbörd om Jesus Kristus så förstärker dessa själva temat i JE: *"Många andra tecken, som inte är nerskrivna i denna bok, gjorde Jesus i sina lärjungars åsyn. Men dessa har blivit nerskrivna, för att ni skall tro att Jesus är Messias, Guds Son, och för att ni genom tron skall ha liv i hans namn."* (20:30-31)

JESUS I DE SJU "JAG ÄR" TEXTERNA

Förutom de ställen där Jesus gör direkt anspråk på det heliga namnet Jahveh "Jag Är" (se sid 5) finns dessa välkända texter som ger en djupare förståelse av vem Jesus är.

1. Jag Är livets bröd. (6:33-35, 51)

Med brödundret som bakgrund talar Jesus om sig själv som Guds bröd som kommit ner från himlen för att ge världen liv. Han talar om att han måste offra sin kropp och sitt blod för att ge liv. Det liv han ger tillfredställer vår innersta hunger och törst efter Gud: *"Jag är livets bröd. Den som kommer till mig skall aldrig hungra, och den som tror på mig skall aldrig någonsin törsta."* (6:35).

2. Jag Är världens ljus. (8:12)

JE visar att Jesus är en uppenbarelse av Gud. Han är det eviga Ordet genom vilket världen blev till. I Ordet var liv och livet var människornas ljus. Detta Guds ljus lyser i mörkret (1:1-5). Vi förstår att vi lever i en värld där ondska och mörker verkar, även inom oss. Till denna värld kom det sanna ljuset, världens ljus, Jesus (1:9, 8:12). Kontrasten var total och den som följer honom får del av livets ljus, det ljus och det liv som var i det eviga ordet (1:4). *"Jag är världens ljus. Den som följer mig skall inte vandra i mörkret utan ha livets ljus."* (8:12)

3. Jag Är dörren. (10:7-9)

Jesus är den gode herden och dörren till fårållan. Det finns ett erbjudande att få gå in och ut genom Jesus och finna skydd, frälsning och bete: *"Jag är dörren. Den som går in genom mig skall bli frälst, och han skall gå in och gå ut och finna bete."* (10:9).

4. Jag Är den gode herden. (10:11, 14-15, 27-28)

Jesus är den gode herden som kommit för att hans får ska ha liv i överflöd. Han är en underbar herde för han offerar sig för sina får och ger dem evigt liv. *"Jag är den gode herden. Den gode herden ger sitt liv för fåren."* (10:11).

5. Jag Är uppståndelsen och livet. (11:21-26)

Jesus kommer till den sörjande Marta när hennes bror Lasarus har varit död i fyra dygn. Innan Jesus väcker upp honom från de döda talar han om sig själv som uppståndelsen och livet samt att den som tror på honom aldrig ska dö. *"Jag är uppståndelsen och livet. Den som tror på mig skall leva om han än dör, och var och en som lever och tror på mig skall aldrig någonsin dö."* (11:25-26).

6. Jag Är vägen, sanningen och livet. (14:5-7)

I avskedstalet talar Jesus om sig själv som vägen till Gud, sanningen om Gud och livet från Gud. I JE är Jesus en uppenbarelse av Gud. Den som ser Jesus ser Gud och den som känner Jesus känner Gud. *"Jag är vägen och sanningen och livet. Ingen kommer till Fadern utom genom mig. Om ni har lärt känna mig, skall ni också lära känna min Fader. Och härefter känner ni honom och har sett honom."* (14:6-7).

7. Jag Är den sanna vinstocken. (15:1-5)

Avskedstalet handlar märkligt nog om en fördjupad relation mellan Jesus och lärjungarna. Vi förstår att nyckeln till detta är att Fadern och Sonen bor i oss genom Anden. Denna relation beskrivs som den mellan vinstocken och grenarna, där grenarna förblir i vinstocken som bär frukt genom grenarna. Den frukt som Fadern (vingårdsmannen) söker på grenarna är ett Kristuslikt liv i Andens fullhet. *"Jag är vinstocken, ni är grenarna. Om någon förblir i mig och jag i honom, bär han rik frukt, ty utan mig kan ni ingenting göra."* (15:5).

FRUKTEN AV ATT TRO I JOHANNES-EVANGELIET

Eftersom JE:s huvudtema handlar om att tro att Jesus är Messias Guds Son, så är det naturligt att JE är full av löften till den som tror. Löftet om liv i Jesu namn ges också i samband med temat: *”Många andra tecken, som inte är nerskrivna i denna bok, gjorde Jesus i sina lärjungars åsyn. Men dessa har blivit nerskrivna, för att ni skall **tro** att Jesus är Messias, Guds Son, och för att ni genom tron skall ha liv i hans namn.”* (20:30-31).

- Jesus gav rätten att bli Guds barn åt alla som tror på honom (1:12-13)
- Den som tror på Jesus har evigt liv (3:14-18, 36)
- En desperat pappa trodde Jesu ord och hans son helades (4:48-53)
- Den som hör Jesu ord och tror Fadern har övergått från döden till livet (5:24-25)
- Den som tror på Jesus får sin inre hunger mättad (6:35)
- Jesus ska låta den troende uppstå på sista dagen (6:40)
- Den som tror på Jesus har evigt liv (6:47)
- I den som tror på Jesus ska det flyta strömmar av vatten d v s Anden (7:37-39)
- Den som tror att Jesus är ”JAG ÄR” slipper dö i sin synd (8:21-24)
- Genom tron öppnar Jesus våra blinda ögon så att vi kan se honom (9:35-39)
- Jesus är herden som ger evigt liv till sina troende efterföljare (10:24-29)
- Jesus är uppståndelsen och livet den som tror på honom ska aldrig dö (11:25-26)
- Den som tror på Jesus blir ljusets barn (12:36)
- Den som tror på Jesus tror på Gud, den som ser Jesus ser Gud (12:44-45)
- Den som tror på Fadern och Sonen har en plats i Faderns hus (14:1-3)
- Löfte om bönesvar och stora gärningar åt den som tror (14:12-14)
- Salig är den som tror på den uppståndne Jesus utan att ha mött honom (20:29)
- Den som tror på Jesus som Messias Guds Son har liv i hans namn (20:31)

☞ Det handlar inte om en högpresterande kravfylld tro utan snarare en trons vila där Gud verkar i den som är öppen och förtröstar på Jesus. Det är samma princip som i bilden av vinstocken och grenarna. Allt grenen behöver fokusera på är att förbli i vinstocken så sköter Gud resten.

ATT TRO PÅ GUD ELLER ATT KÄNNA GUD I JE

Samtalet mellan Jesus och judarna handlade inte om Guds existens. Att judarna på Jesu tid trodde på Gud var självklart. De samlades regelbundet i sina synagogor och i templet för att tillbe Gud. Frågan var alltså inte om de trodde på Gud utan om de kände Gud.

I. JUDARNA KÄNDE INTE GUD

Jesus talar om den förföljelse han drabbats av och säger att lärjungarna kommer att få möta samma slags förföljelse.

1. Judarna skulle förfölja lärjungarna som de förföljde Jesus (15:20-21)

Jesus talade i förväg om för lärjungarna att de skulle bli förföljda av judarna precis som han. Anledningen till detta var att judarna inte kände Gud.

2. Judarna skulle utesluta lärjungarna ur synagogan (16:1-3)

Jesus beskrev förföljelsen från judarna och sade att några lärjungar t o m kommer att dödas och anledningen var att Judarna inte kände Gud.

II. ENBART JESUS KÄNDE GUD

När man går djupare in i ämnet i JE visar det sig att enbart Sonen kände Fadern.

1. Judarna kände inte Gud utan bara Jesus kände Gud (7:28-29)

Jesus är tydlig på att enbart han kände Fadern.

2. Jesus ärade Fadern och kände Fadern (8:54-55)

Trots att judarna sa att Gud var deras Gud så sade Jesus att de inte kände honom, utan att det enbart var han som kände Gud.

3. Världen kände inte Gud men Jesus kände Gud (17:25)

I sin bön bekräftar Jesus att världen inte kände Fadern men att Sonen gjorde det.

III. ATT KÄNNA FADERN GENOM SONEN

Om det är så att enbart Sonen känner Fadern så är det logiskt att man bara kan lära känna Fadern genom Sonen och det är så det är framställt i JE.

1. Om de kände Sonen skulle de känna Fadern (8:19)

Jesus bekräftade att judarna inte kände Fadern men tillade att om de kände honom då skulle de också känna Fadern d v s man lär känna Fadern genom Sonen.

2. Jesus var en uppenbarelse av Gud (12:44-45)

Den som trodde på Sonen trodde på Fadern och den som såg Sonen såg Fadern i honom.

3. Ingen kan komma till Fadern utom genom Sonen (14:6-7)

Sonen är enda vägen till Fadern och ingen kan därför komma till Fadern utom genom Sonen. Jesus påstod att om man kände honom så kände man Fadern och han sade därför till lärjungarna att de faktiskt kände Fadern och hade sett honom.

4. Evigt liv är att känna Gud (17:3)

Att känna Gud är helt avgörande för att få det eviga livet som Jesus lovat alla som följer honom. Evigt liv är nämligen att Känna Fadern och Sonen, Jesus Kristus.

”Detta är evigt liv att de känner dig, den ende sanne Guden, och den som du har sänt, Jesus Kristus.”
(17:3)

JESUS SOM MÄNNISKOSONEN (MS)

Jesus hade många titlar som andra människor gav honom i JE.

- Aposteln Johannes kallade honom Ordet, Gud som blev människa (1:1, 14).
- Döparen kallade honom Guds Lamm (1:29), Guds Son (1:34), och Herren d v s Jahveh (1:23).
- Andreas kallade honom Messias d v s Kristus (1:41).
- Natanael kallade honom Guds Son, Israels konung (1:49).
- Nikodemus kallade honom Rabbi d v s lärare, mästare (3:2)
- Samarierna kallade honom Världens Frälsare (4:42)
- Folket som var med om brödundret kallade honom Profeten (6:14, 5Mos 18:15)
- Petrus kallade honom Gud Helige (6:69)

Trots att Jesus verkligen var den som bar alla dessa titlar och att varje titel uppenbarade något om honom så talar han ofta om sig själv som Människosonen. Det kan finnas en god anledning till det eftersom titlar som "Messias" och "Guds Son" var oerhört laddade bland judarna på Jesu tid. Vi ser också att när dessa titlar figurerade i JE försökte den religiösa eliten att döda honom vid flera tillfällen. Titeln "Messias" var förknippad med starka politiska förväntningar, att Messias skulle befria Israel från romarna, upprätta sitt rike och regera som kung med Jerusalem som huvudstad.

Människosonen var inte en lika belastad titel, även om den också var förknippad med förväntningar. Titeln har framför allt sitt ursprung i Daniels bok:

"I min syn om natten såg jag, och se, en som liknade en människoson kom med himlens skyar, och han närmade sig den Gamle och fördes fram inför honom. Åt honom gavs makt och ära och rike, och alla folk och stammar och språk måste tjäna honom. Hans välde är ett evigt välde som inte skall ta slut, och hans rike skall inte förstöras." (Dan 7:13-14).

Det fanns uppfattningar på Jesu tid att Messias och Människosonen kunde vara samma person, något man kan se i Enoks bok från ca: 50 f Kr. I den görs dessutom en viss koppling mellan Människosonen och Herrens lidande tjänare.

Man hade alltså föreställningar om Människosonens preexistens, en som träder fram vid världens slut för att rädda de rättfärdiga, en som kommer för att döma världen och regera över världen. Det innebär att när Jesus talade om sig själv som Människosonen så använde han en titel som var laddad med en förväntan som låg nära hans egna anspråk.

EXEMPEL PÅ HUR JESUS TALADE OM MÄNNISKOSONEN I EVANGELIERNA

- MS preexistens, han som kom från himlen (Joh 3:13)
- Lärjungarna skulle få se en öppen himmel över MS (Joh 1:51)
- MS kom för att uppsöka och frälsa det som var förlorat (Luk 19:10)
- MS hade makt att förlåta synd (Matt 9:6)
- Den blindfödde mannen kom till tro på MS (Joh 9:35)
- Den som tror på MS får evigt liv (Joh 3:14-15)
- MS kan ge evigt liv (Joh 6:27)
- MS kom för att tjäna och ge sitt liv som lösen (Matt 20:28)
- MS skulle förhärligas genom sitt lidande (Joh 12:23, 13:31)
- MS måste lida, dödas och uppväckas på tredje dagen (Mar 8:31)
- Man måste ta del av MS kött och blod för att få liv (Joh 6:53)
- MS skulle återvända till härligheten (Joh 6:62)
- MS ska sitta på Guds högra sida (Luk 22:69)
- MS ska återvända i härlighet för att döma världen (Matt 16:27, 25:31-32)
- MS ska döma levande och döda (Joh 5:27-30)

JOHANNESVANGELIET – LÖPANDE KOMMENTAR

JOHANNESPROLOGEN (1:1-18)

JE inleds med aposteln Johannes eget vittnesbörd i vad som kallas för prologen. I denna inledning finns hela JE:s tema. Jesu Gudom, som kommer fram genom hela boken undervisas om redan i den första versen.

I. ORDET VAR GUD (1:1-5)

1. I begynnelsen var Ordet (1:1)

JE börjar som Bibeln "I begynnelsen". JE börjar i evigheten innan någonting blev skapat. "Ordet" (Logos på grekiska) inbegriper också Guds tanke och visdom.

2. Ordet var Gud (1:1)

Innan något blev skapat så fanns av evighet Gud. Ordet var ett med Gud och fyllt av Gud. Det eviga Ordet var Gud.

3. Ordet var hos Gud (1:1-2)

Gud är en och treenig. Ordet var Gud och hos Gud före världens skapelse (17:4-5, 24).

4. Allt skapades genom Guds eviga Ord (1:3)

Gud talade sin tanke (Logos) och genom Ordet skapades universum.

5. I Guds eviga Ord var liv (1:4)

Alla Guds egenskaper var i Ordet och genom Ordet skapades liv i olika former.

6. Guds liv var människornas ljus (1:4-5)

Vi är omgivna av död och andligt mörker men det är livet som drar människor och drar oss till det sanna Ljuset som lyser över alla människor, Jesus Kristus (1:9).

II. ORDET BLEV MÄNNISKA (1:9-18)

I första delen (1:1-5) visas att det eviga Ordet (Jesus Kristus) var Gud. I andra delen visas att Ordet (Jesus Kristus) blev människa.

1. Skaparen kom på besök till sin skapelse (1:9-13)

Skapelsen var hans för han hade skapat den. Han kom till sitt eget, men hans egna tog inte emot honom. Men alla som tog emot honom fick rätten att bli Guds barn och födas av Gud.

2. Gud (Ordet) blev människa i Jesus Kristus (1:14)

Ordet var Gud (1:1). Ordet blev människa. Johannes påstår att han såg Guds härlighet uppenbarad i Jesus Kristus, att Jesus var en uppenbarelse av Gud. "*Ordet blev kött och bodde bland oss*" (ordagrant "tältade" ibland oss). Jesu kropp var som ett tält, ett tabernakel, och Guds härlighet uppfyllde Jesus (se 2Mos 40:34-35).

3. Jesus Kristus var full av nåd och sanning (1:14-17)

När Gud kom till världen kom han inte som en domare utan som en frälsare (3:16-17) full av nåd och sanning. Genom Mose kom lagen och vi står alla som syndare men nåden som kom genom Kristus är gränslös.

4. Jesus Kristus kom för att uppenbara Gud (1:18)

Sonen, har uppenbarat Gud i sin person, i alla ord och gärningar (12:44-45, 14:8-11, 17:6).

JOHANNES DÖPAREN (JD) SOM HUVUDVITTNEN

I första kapitlet träder JD fram som ett huvudvittne.

I. JOHANNES DÖPAREN KOM FÖR ATT VITTNEN OM LJUSET (1:6-8)

Innan aposteln Johannes introducerar hur skaparen kom på besök så kallar han in sitt huvudvittne.

1. JD var sänd av Gud (1:6).

2. JD:s huvuduppdrag var att vittna om Jesus Kristus (1:7-8, 30-31)

II. JOHANNES DÖPARENS VITTNESBÖRD

Johannes Döparens vittnesbörd bekräftar JE:s tema, att Jesus är Messias Guds Son, att Jesus är en uppenbarelse av Gud.

1. JD vittnade om Jesu Kristi preexistens (1:15).

"Johannes vittnar om honom och ropar: "Det var om honom jag sade: Han som kommer efter mig är före mig, eftersom han var före mig." (1:15).

Detta sade JD fast Jesus var yngre än honom.

2. JD vittnade om Jesu Kristi storhet (1:26-27)

".. Jag är inte värd att knyta upp remmen på hans sandaler." (1:27).

Det var tjänarens uppgift att knyta upp gästens sandalremmar och tvätta hans fötter. JD var Guds profet och ändå inte värd att lossa sandalerna på Jesus, så vem är egentligen Jesus?

3. JD vittnade att Jesus var Guds lamm (1:29)

"..Se Guds lamm, som tar bort världens synd." (1:29)

JD visste att Jesus kom för att ta bort världens synd, genom att offra sig själv som Gud lamm.

4. JD vittnade att Jesus var Guds Son som skulle döpa i Helig Ande (1:32-34)

"Jag såg Anden komma ner som en duva från himlen och bli kvar över honom. Jag kände honom inte, men han som sände mig att döpa i vatten sade till mig: Den som du ser Anden komma ner och bli kvar över, han är den som döper i den helige Ande. Och jag har sett det och har vittnat att han är Guds Son." (1:32-34)

Gud hade alltså gett JD ett säkert tecken så att han skulle veta vem som skulle döpa i Helig Ande och vem som var Messias Guds Son.

5. JD vittnade att Jesus Kristus var Gud (1:22-23)

"Han svarade med profeten Jesajas ord: 'Jag är rösten som ropar i öknen: Gör vägen rak för Herren!'" (1:23)

JD svarar på frågan om vem han var, att han var den som profeten Jesaja profeterat om, den som skulle bereda vägen för Herren själv. JD såg alltså sitt uppdrag i ljuset av Jes 40.

- Uppmaning att trösta folket för Herren ska försona folkets synd (Jes 40:1-2)
- Bana en ny väg för Gud Konungen ska komma på besök (Jes 40:3-4)
- Herrens härlighet ska uppenbaras för människor (Jes 40:5)
- Denna profetia är baserad på Guds eviga bestående ord (Jes 40:6-8)
- Ropa till Juda städer "Här är er Gud!" (Jes 40:9)
- Herren själv kommer i makt och härlighet (Jes 40:10)
- Herren kommer som en god herde för sina får (Jes 40:11)

☞ När vi lyssnar till Johannes Döparens vittnesbörd förstår vi att han är Guds huvudvittne, den som var sänd för att vittna om Jesus Kristus, Guds Son.

JESUS KRISTUS FÖRVANDLAR VATTEN TILL VIN (2:1-12)

Jesus, hans mor Maria och hans lärjungar var inbjudna till ett bröllop i Kana i Galiléen och vinet tog slut, vilket var en skam för värdfamiljen. Maria påtalar detta för Jesus som tydligt markerar att hon inte kan styra honom genom att säga: *"Kvinna, vad har vi med det att göra? Min stund har ännu inte kommit."* (2:4). Maria spelar ändå en roll när hon säger till tjänarna att göra allt Jesus ber dem om och Jesus ber dem fylla 6 stenkrukor med vatten (ca: 600 l) som på ett ögonblick blir förvandlat till vin av högsta kvalitet. Genom denna skaparakt visade Jesus vem han var och han uppenbarade sin härlighet. *"Detta var det första av de tecken som Jesus gjorde. Han gjorde det i Kana i Galiléen och uppenbarade sin härlighet, och hans lärjungar trodde på honom."* (2:11).

JESUS KRISTUS - GUDS TEMPEL (2:13-22)

I. JESUS KRISTUS DRIVER UT KOMMERSEN UR TEMPLET (2:13-17)

I JE kommer denna händelse vid den första påskhögtiden till skillnad från synoptikerna där det är den sista. Naturligtvis är det fullt möjligt att detta skedde vid två olika tillfällen. Vi vet att denna kommers pågick på hedningarnas förgård och att Jesus var mycket upprörd över att hedningar som kom till Jerusalem för att tillbe skulle få möta detta. *"Mitt hus skall kallas ett bödens hus för alla folk men ni har gjort det till ett rövarnäste."* (Mar 11:17).

II. JESUS KRISTUS TALADE OM SIG SJÄLV SOM GUDS TEMPEL (2:18-22)

Judarna begär ett tecken från Jesus som backar upp hans rätt att rensa templet. Jesus säger med avseende på sig själv *"Bryt ner detta tempel, så skall jag resa upp det på tre dagar."* Judarna förstår inte vad han menar. De tror han talade om det nyrenoverade tempelkomplexet som kallades för Herodes tempel och som det tagit 46 år att bygga.

III. TANKEN MED TEMPLET I BIBELN

Huvudtanken med templet i Bibeln var en boningsplats för Gud mitt ibland sitt folk. Templet var också en mötesplats mellan Gud och människan. Gud bodde bland sitt folk och folket kom till templet för offer och tillbedjan.

1. Tabernaklet var en boningsplats för Gud (2Mos 25:8, 40:34-35).
2. Samma tanke fanns även för templet (2Krön 7:1-3)
3. Jesus Kristus var Guds boning bland människor (1:14, 2:19)
4. Varje troendes kropp är ett tempel för Guds Ande (1Kor 6:19-20)
5. Församlingen är ett andligt tempel där Gud är mitt ibland oss (Ef 2:18-22, 1Pet 2:4-5)
6. I den eviga härligheten är Gud vårt tempel (Upp 21:3-4, 22)

☞ Templet var en boningsplats för Gud samt en mötesplats mellan Gud och människan. Jesus Kristus var en uppenbarelse av Gud och han var också en mötesplats mellan Gud och människan. När människor tar emot Jesus blir de födda av Guds Ande och varje troende blir då en boningsplats för Gud. När troende samlas i Jesu namn är han mitt ibland dem (Matt 18:20) och församlingen är Guds boning. I den eviga härligheten är vår gemenskap med Gud fullkomlig och då är han vårt tempel. *"Något tempel såg jag inte i staden, ty Herren Gud, den Allsmäktige, och Lammet är dess tempel."* (Upp 21:22).

ATT FÖDAS AV ANDEN (3:1-21)

I. NIKODEMUS SÖKTE UPP JESUS PÅ NATTEN (3:1-2)

Nikodemus, som var en farisé och rådsherre kom i skydd av mörkret till Jesus. Han var övertygad om att Jesu under var gjorda i Guds kraft.

II. NIKODEMUS MÅSTE FÖDAS AV GUDS ANDE (3:3-8)

Det första Jesus säger till denna religiösa man är att han måste födas av Guds Ande för att kunna se Guds rike och komma in i Guds rike. Nikodemus förstår inte vad Jesus talar om. Jesus säger: *"Det som är fött av köttet är kött, och det som är fött av Anden är ande."* (3:6). Guds rike är inte som Sverige utan det ett andligt rike och den som vill tillhöra det riket måste födas av Anden, precis som vi själva blev medborgare i ett jordiskt rike genom födseln.

Vi kan inte kontrollera vinden och inte heller Guds Ande men vi kan märka resultatet. (Det är samma ord för vind som för Ande i grekiskan "pneuma"). *"Vinden blåser vart den vill, och du hör dess sus, men du vet inte varifrån den kommer eller vart den far. Så är det med var och en som är född av Anden."* (3:8).

III. NIKODEMUS VILL VETA HUR DEN NYA FÖDELSEN KAN SKE (3:9-15)

Nikodemus frågar hur detta över huvud taget är möjligt. Jesus svarar med att det borde han som är en lärare i Israel faktiskt förstå. Sedan säger Jesus något om sig själv som sannolikt var mycket svårt för Nikodemus att acceptera *"Ingen har stigit upp till himlen utom han som kom ner från himlen, Människosonen som är i himlen."* (3:13). Därefter tar Jesus en bild från GT (4Mos 21:4-9). Folket hade syndat och Gud hade sänt giftiga ormar som bet folk och flera dog. När Israel omvände sig gav Gud en befallning till Mose att göra en kopparorm och sätta upp den på en påle så alla kunde se den. Den som såg upp i tro på denna orm fick leva.

Vi är alla bitna av en orm och vi kommer alla att dö *"Ty syndens lön är döden.."* (Rom 6:23). Men som Mose upphöjde ormen i öknen så skulle Kristus upphöjas på korset för vår skull och genom att i tro se upp till honom får vi leva. *"Och liksom Mose upphöjde ormen i öknen, så måste Människosonen bli upphöjd, för att var och en som tror på honom skall ha evigt liv."* (3:14-15).

IV. GUD SÄNDE JESUS FÖR ATT FRÄLSA INTE ATT DÖMA VÄRLDEN (3:16-21)

Jesus fördjupar förklaringen till Nikodemus: *"Ty så älskade Gud världen att han utgav sin enfödde Son, för att den som tror på honom inte skall gå förlorad utan ha evigt liv. Inte sände Gud sin Son till världen för att döma världen utan för att världen skulle bli frälst genom honom."* (3:16-17).

Problemet var då som idag att människor älskade mörkret mer än ljuset. Människan vill inte tro och vill inte bli avslöjad som syndare. Ljuset (Jesus) avslöjar och frälser. *"Och detta är domen: Ljuset kom till världen och människorna älskade mörkret och inte ljuset, eftersom deras gärningar var onda. Ty var och en som gör det onda hatar ljuset och kommer inte till ljuset, för att hans gärningar inte skall avslöjas. Men den som lyder sanningen kommer till ljuset, för att det skall bli uppenbart att hans gärningar är gjorda i Gud."* (3:19-21).

☞ Nikodemus fick veta att han, trots sitt religiösa liv som en farisé, måste födas av Guds Ande. Han fick också veta hur detta gick till, nämligen genom tron på Jesus som offrade sig själv för en förlorad värld. Detta är helt i linje med hur vi blir Guds barn enligt kapitel ett, nämligen genom att ta emot Jesus och därigenom födas av Gud (1:12-13). Det finns frälsning för den som vill, problemet enligt Jesus är att vi inte vill, utan att vi älskar mörkret mer än ljuset. Nikodemus var den ende som opponerade sig när rådsherrarna dömde Jesus ohörd (7:45-52). Mycket pekar på att Nikodemus senare förstod bilden av Jesus som likt kopparormen upphöjdes på ett kors. Nikodemus var nämligen med och gav Jesus en värdig begravning, trots risken och den sociala skammen att vara associerad med den korsfäste Jesus (19:38-40).

JOHANNES DÖPAREN SOM BRUDGUMMENS VÄN (3:22-36)

I. MÅNGA KOM TILL JESUS FÖR ATT BLI DÖPTA (3:22-26)

Det pågick två parallella döparörelser under en period. Johannes döpte och Jesu lärjungar döpte (Jesus döpte inte själv 4:1-2). Tydligt kom betydligt fler till Jesus än Johannes och det verkar som om Johannes Döparens lärjungar undrade om detta verkligen var rätt. *"Då uppstod en tvist mellan några av Johannes lärjungar och en jude om reningen. De gick till Johannes och sade: "Rabbi, han som var hos dig på andra sidan Jordan och som du vittnade om, han döper och alla går till honom."* (3:25-26).

II. JOHANNES VAR BRUDGUMMENS VÄN (3:27-30)

Johannes svar visar att han var glad över att folket gick till Jesus. Detta var ju hans huvuduppdrag att bana väg för Messias och förbereda folket för mötet med Messias. Johannes tar bilden av ett bröllop där Jesus är brudgummen, folket är bruden och han själv är brudgummens vän: *"Ni kan själva vittna om att jag sade: Jag är inte Messias. Jag är sänd framför honom. Brudgum är den som har bruden. Men brudgummens vän, som står där och hör honom, gläder sig innerligt över brudgummens röst. Den glädjen har jag nu helt och fullt. Han måste bli större och jag mindre."* (3:28-30). Att vara brudgummens vän var ett ärofyllt uppdrag på den tiden. Det var han som fick det viktiga uppdraget att be om brudens hand. Han hade också en hedersplats på bröllopfesten då han passade upp brudgummen. Det var ju detta Johannes Döparen hade vikt sitt liv åt. Han var glad att Jesus blev större och han själv mindre.

III. ORSAKEN TILL ATT JESUS VAR STÖRRE ÄN JOHANNES (3:31-36)

Eftersom Jesus kommer ovanifrån medan alla andra människor kommer från jorden, så måste han vara över alla: *"Den som kommer ovanifrån är över alla. Den som kommer från jorden är av jorden, och av jorden talar han. Den som kommer från himlen är över alla."* (3:31).

Jesus talar Guds ord i Andens fullhet och det är helt avgörande för evigheten hur vi tar emot Guds ord genom Jesus Kristus: *"Den som tror på Sonen har evigt liv. Den som inte lyder Sonen skall inte se livet, utan Guds vrede blir kvar över honom."* (3:36).

☞ Det är så mycket i Johannes Döparens liv som är en förebild för oss och även detta att han såg på sig själv som brudgummens vän. Tänk om vi vigde våra liv åt att föra människor fram till Jesus och när de mötte honom blev vi bara glada och sa att *"Han måste bli större och jag mindre"*.

JESUS KRISTUS OCH SAMARIERNA (4:1-42)

När judarna gick mellan Judéen (i söder) till Galiléen (i norr) så gick de vanligtvis inte genom Samarien (i mitten), utan tog en omväg på andra sidan Jordanfloden, men inte Jesus för han gick genom Samarien.

I. VILKA VAR SAMARIERNA?

De var ett blandfolk. När Israel (norra riket) blev bortfört i fångenskap av assyrierna 722 f Kr (2Kon 17:5-6), så förde assyrierna in andra folkslag i landet för att försvaga den etniska identiteten (2Kon 17:24). När de nya inbyggarna (samarierna) drabbades av olyckor ville de lära sig hur landets Gud skulle tillbes och då blev en levit tillbakaskickad till Israel för att undervisa Guds lag (2Kon 17:25-28). Samariernas religion kom att baseras enbart på de 5 Moseböckerna, men inte resten av GT.

II. JESUS LEDER DEN SAMARISKA KVINNAN TILL TRO (4:7-26)

1. Kvinnan hämtar vatten vid brunnen (4:7-9)

Jesus sitter ensam vid brunnen mitt på dagen när en kvinna kommer för att hämta vatten och Jesus ber att få smaka. Hon blir förvånad över att han som jude tilltalar en samarisk kvinna.

2. Jesus talar om Guds gåva, det levande vattnet (4:10-15)

Jesus säger att om kvinnan förstod två saker, nämligen Guds gåva och vem han är, då skulle hon bett honom om att få levande vatten. Jesus berättar först om "gåvan", att hans vatten gör att man

aldrig törstar utan det blir en källa som inom en springer upp med evigt liv. Hon blir nyfiken.

3. Jesus talar om att han är Messias (4:16-26)

Jesus tar itu med hennes personliga synd och ber henne att hämta sin man. Kvinnan svarar att hon inte har någon man och Jesus bekräftar att hon haft fem män och att hon nu lever i äktenskapsbrott. Plötsligt inser kvinnan att Jesus vet allt om hennes liv. Jesus berättar sedan om den nya tiden som kommit när det inte är viktigt var man tillber Gud utan hur: *"Gud är ande, och de som tillber honom måste tillbe i ande och sanning."* (4:24). Till slut förstår kvinnan vem Jesus är och Jesus bekräftar det med: *"..Det Är Jag, den som talar med dig."* (4:26).

III. JESUS LEDER DEN SAMARISKA STADEN SYKAR TILL TRO (4:27-42)

1. Jesus undervisar sina lärjungar om Guds skörd (4:27-38)

Lärjungarna har köpt mat i Sykar och vill ge Jesus att äta. Jesus förvånar dem med att säga att han har en annan mat som de inte kände till och att den maten innebar att göra Faderns vilja. Lärjungarna sa att det ännu var fyra månader till nästa skörd men Jesus sa att fälten var mogna och hade vitnat till skörd. Jesus talade om en andlig mat och en andlig skörd och nu skulle han visa lärjungarna vad han menade.

2. Jesus skördar bland samarierna i Sykar (4:39-42)

Kvinnan hade lämnat sin kruka vid brunnen och sprungit in i staden och hämtat massor av människor som nu kom till tro på Jesus: *"och de sade till kvinnan: "Nu tror vi inte längre bara för dina ords skull. Vi har själva hört honom och vet att han verkligen är världens Frälsare."*

 Jesus berättade personligt om Guds gåva och vem han är. Vi förstår att det levande vattnet syftar på Anden (7:37-39). Jesus hade lyft blicken och sett att fälten i Sykar vitnat till skörd.

JESUS BOTAR EN MANS SON GENOM SITT ORD (4:43-54)

Jesus gjorde ett andra under i Kana i Galiléen. Här möter Jesus en man som hade en döende son. Jesus prövade mannens tro till det yttersta och sedan sade han: *"Gå, din son lever."* (4:50). Sonen blev helad i samma ögonblick och hela familjen kom till tro.

JESUS KRISTUS ÄR EN UPPENBARELSE AV GUD (5:1-47)

I. HUVUDFRÅGAN VAR JESU GUDOM (5:1-18)

Jesus helade en man som varit sjuk i 38 år vid Betesda dammen (se bakgrundsstudiet). Undret skedde på en sabbat och judarna sa till mannen som helats att han inte fick bära sin bädd. Men han svarade att den som helat honom sagt åt honom att ta sin bädd och gå. När judarna hörde det blev de rasande på Jesus. Men Jesus svarade att han inte gör undren av sig själv utan tillsammans med

Fadern och när han kallade Gud för sin Fader då blev det ännu värre: *”Då blev judarna ännu ivrigare att döda honom, eftersom han inte bara upphävde sabbaten utan också sade att Gud var hans Fader och gjorde sig själv lik Gud.”* (5:18).

II. ENHETEN MELLAN FADERN OCH SONEN (5:19-30)

Här är Jesu gudom tydligt undervisad inför uppretade judar som vill döda honom för att han menade sig vara Guds son. Jesus gör här anspråk på egenskaper och uppgifter som enbart tillhör Gud i Bibeln.

1. Sonen gör inget av sig själv (19-20)
2. Sonen har makt att uppväcka döda och ge liv precis som Fadern (5:21)
3. Fadern har överlåtit all dom åt Sonen (5:22)
4. Sonen ska äras på samma sätt som Fadern (5:23)
5. Den som hör och tror Faderns ord genom Sonen har fått evigt liv (5:24-25)
6. Sonen har liv i sig själv på samma sätt som Fadern (5:26)
7. Sonen har makt att döma eftersom han är ”Människosonen” (5:27, Dan 7:13-14)
8. Sonen ska döma de döda en dag (5:28-30)

III. BEVIS PÅ ATT JESUS VAR DEN HAN GJORDE ANSPRÅK PÅ ATT VARA (5:31-47)

Efter två eller tre vittnesmål ska vara sak avgöras enligt lagen (5Mos 19:15) och Jesus tar här fram vittnen som stöder påståendet att han är den han säger sig vara.

- Johannes Döparen har vittnat tydligt om Jesus. Han har sagt att Jesus är Guds lamm (1:29), Guds Son (1:32-34), Herren själv (1:22-23) och den som kom ovanifrån (3:31).
- Jesu under talade för sig själva och här har Jesus helat en man som varit sjuk i 38 år.
- Faderns vittnesbörd är framför allt en hänvisning till alla profetior om Messias i GT.
- När det gäller Jesu eget vittnesbörd så jämför Jesus sig själv med fariséer och skriftlärda. Han visar att de söker ära av varandra och att detta blockerar dem. Om de likt Jesus öppet sökte Faderns ära så skulle de komma till tro.
- Judarna påstod att de vara Moses lärjungar (9:28) och Jesus säger att Mose kommer att anklaga dem eftersom Mose skrev om Jesus Kristus.

1. Vittnesbördet från Johannes Döparen (5:31-35)
2. Vittnesbördet från Jesu under och tecken (5:36)
3. Vittnesbördet från Fadern (5:37-40)
4. Vittnesbördet från Jesus själv som sökte Faderns ära (5:41-44)
5. Vittnesbördet från Moses skrifter (5:45-47)

☞ Inget kapitel i JE, förutom prologen (1:1-18), visar innebörden av Jesu gudom på ett tydligare sätt än detta femte kapitel. Det är omöjligt för en van Bibelläsare att inte se att Jesus gör anspråk på att vara Gud. Bara detta att all dom är överlåten åt Sonen visar att Jesus är en uppenbarelse av Gud, för tänk på alla ställen i Bibeln som handlar om att Gud ska döma världen. Eller när Jesus säger att alla ska ära Sonen som de ärar Fadern och dessutom att den som inte ärar Sonen ärar inte heller Fadern (5:22-23).

JESUS KRISTUS ÄR LIVETS BRÖD (6:1-71)

I. BRÖDUNDRET (6:1-15)

Jesus Kristus skapade bröd och fisk åt flera tusen personer. Folket trodde att Jesus var profeten som skulle likna Mose (5Mos 18:18). De ville att Jesus skulle bli deras kung. Det fanns en Messiasförväntan att han med sina oerhörda krafter skulle leda folket mot romarna och befria Israel. Jesus svarade med att dra sig undan.

II. JESUS OCH LÄRJUNGARNA FAR TILL KAPERNAUM (6:16-25)

Lärjungarna for utan Jesus över sjön i en båt. Det blåste hårt och båten tog sig sakta framåt i vågorna. När de kommit ca: 500 m kom Jesus gående på vattnet och de blev livrädda. Han sa: *"Det är jag. Var inte förskräckta!"* (JAG ÄR, ego eimi) och snart var de framme i Kapernaum. När folket hittade Jesus på andra sidan sjön så frågade de hur han kom dit, men Jesus sa ingenting om det.

III. JESUS SÄGER ATT HAN ÄR LIVETS BRÖD (6:25-35)

Folket som varit med om brödundret sökte sig till Jesus för att de trodde att han skulle fortsätta att ge dem gratis bröd. De såg fram emot nya fantastiska tider med Jesus som deras kung. Men Jesus var inte intresserad utan talade om sig själv som Guds bröd från himlen och gav underbara löften till alla som tror på honom, om ett liv som tillfredsställer människans hunger och törst efter Gud.

IV. ALLA TROENDE ÄR GÅVOR FRÅN FADERN TILL SONEN (6:36-40)

Jesus säger att alla som tror på honom är personliga gåvor från Fadern till Sonen och Faderns vilja är att alla troende ska ha evigt liv. Jesus lovar också att han ska låta dem uppstå på den yttersta dagen. Det är viktigt att komma ihåg att Jesus är domaren över levande och döda (5:21-30).

V. BARA DE SOM FADERN DRAR KOMMER TILL SONEN (6:41-47)

Folket blev bara arga när Jesus talade om sig själv som Guds bröd som kommit ner från himlen. De menade att de visste vilka hans föräldrar var och att han bara svamlade. Men Jesus bemöter inte kritiken med att tala om jungfrufödseln i Betlehem utan han säger helt lugnt att bara den som dras av Fadern kommer till honom. Det visar sig att Fadern drar genom det profetiska ordet i GT.

VI. JESUS ÄR LIVETS BRÖD SOM SKA OFFRA SIN KROPP (6:48-59)

Jesus talar åter om sig själv som Livets Bröd men nu förklarar han även att han kommer att offra sin kropp. Han talar om att vi får liv genom att äta hans kött och dricka hans blod. Folket fattar inte att han talar i andliga bilder utan blir upprörda över tanken att äta kött och blod från en människa.

VII. MÅNGA LÄMNAR JESUS EFTER DENNA UNDERVISNING (6:60-71)

Det visar sig att väldigt många vänder Jesus ryggen efter denna undervisning om att han kommit ner från himlen som Guds bröd och att detta innebar att man skulle äta hans kropp och dricka hans blod. Jesus undrar då vad de skulle säga om de fick se hans himmelfärd. I detta utsatta läge när många lämnade Jesus så kommer Petrus med sin bekännelse: *"Simon Petrus svarade honom: "Herre, till vem skulle vi gå? Du har det eviga livets ord"* (6:68).

✠ Vi behöver också förstå att vi ska ta del av Kristus på ett andligt sätt och inte som judarna tro att det handlar om bröd, kött och blod. Jesus ger också tolkningsnyckeln till undervisningen: *"Det är Anden som ger liv, köttet är inte till någon nytta. De ord som jag har talat till er är Ande och liv."* (6:63). Jesus betonade tron på honom som en avgörande faktor (6:29, 6:35, 6:47). Varje gång vi kommer till Gud genom Jesu offer för våra synder tar vi del av hans kropp och blod på ett andligt sätt. Det är också med denna andliga förståelse vi firar nattvard och tänker på Jesu offer för oss. När vi i Jesu namn fylls av Guds Ande tar vi del av Livets Bröd som tillfredställer vår innersta hunger och törst efter Gud.

OLIKA ÅSIKTER OM JESUS KRISTUS (7:1-52)

Det sjunde kapitlet är ett kapitel utan långa sammanhängande sekvenser. Det är uppbrutet i smådelar där många olika personers åsikter om Jesus förs fram. En del var fientliga, andra frågande och några trodde han var Messias.

- Jesu bröder som inte trodde på honom (7:3-5)
- Folket talad om Jesus i smyg (7:11-13)
- Judarnas (d v s fariséer och präster) reaktion på Jesus (7:14-15)
- En del undrade om han kunde vara Messias (7:25-27)
- Många trodde på Jesus p g a alla under han gjorde (7:31-32)
- En del var förvirrade men en del trodde (7:40-44)
- Tempelvakterna kom överväldigade och tomhänta tillbaka (7:45-46)
- Rådsherrars och fariséers åsikter om Jesus (7:47-52)

JESUS TALADE OM ANDEN VID LÖVHYDDOHÖGTIDEN (7:37-39)

I. LÖVHYDDOHÖGTIDEN

Den firades en vecka varje år till minne av hur Israels barn bott i hyddor under uttåget ur Egypten (3Mos 23:39-44). Varje morgon gick prästerna i procession till Siloamdammen (se bakgrundsstudiet), där fyllde de ett guldkärl med vatten som de förde tillbaka till templet under musik och jubelrop. Prästen gick fram till brännoffersaltaret medan folket ropade: "Lyft upp din hand!" Prästen hällde ut vattnet vid altaret medan folket sjöng "Med fröjd skall ni ösa vatten ur frälsningens källor." (Jes 12:3).

II. JESUS LOVAR HELIG ANDE TILL DEN SOM TROR (7:37-39)

På högtidens sista dag ropar Jesus, att den som törstar ska komma till honom för att få dricka. Han säger också att det ska flyta fram strömmar av levande vatten i vårt innersta när vi tror på honom. Johannes förklarar att Jesus sa detta om Anden som skulle utgjutas när Jesus blivit förhärligad.

✎ När vi sätter oss in i hur man firade lövhyddohögtiden blir Jesu rop på den sista dagen både starkt och begripligt. Man ser också tydliga likheter mellan Jesu undervisning om Anden här och hans ord till den samariska kvinnan vid Sykars brunn: "Men den som dricker av det vatten jag ger honom skall aldrig någonsin törsta. Det vatten jag ger skall i honom bli en källa, som flödar fram och ger evigt liv." (4:14).

Jesus säger att skriften talar om detta. Helt klart syftar Jesus på (Jes 12:3) som man ropade varje dag under högtiden men även i andra bibelställen i GT ser vi hur löftet om Anden var kopplat till vatten. "Ty jag skall utgjuta vatten över det som törstar och strömmar över det torra. Jag skall utgjuta min Ande över dina barn, min välsignelse över dina avkomlingar, så att de växer upp mitt ibland det gröna gräset, som pilträd vid vattenbäckar." (Jes 44:3-4)

JESUS OCH ÄKTENSKAPSBRYTERSKAN (7:53-8:11)

Skriptlärda och fariséer letade efter något som de kunde fälla Jesus för. En dag förde de fram en kvinna som på bar gärning begått äktenskapsbrott och de krävde att Jesus skulle uttala en dom över henne, enligt lagen skulle hon stenas. Man kan undra var mannen som också gjort denna synd befann sig. Jesus svarade inte men böjde sig ner och skrev något på marken. Vi vet inte vad han skrev men ett förslag är att han skrev de budord som en gång var skrivna med Guds finger på stentavlor. Sedan säger Jesus: "Den som är utan synd må kasta första stenen på henne." (8:7). Till slut blir alla överbevisade och går därifrån. Jesus förlåter kvinnan och kallar henne till omvändelse med orden: "Inte heller jag dömer dig. Gå, och synda inte mer!" (8:11).

JESUS ÄR VÄRLDENS LJUS (8:12-59)

I. JESUS ÄR VÄRLDENS LJUS (8:12)

Jesus gör anspråk på att han är världens ljus i sin egen person. I Bibeln är det bara Gud som kan ha en sådan unik egenskap men JE visar att Jesus är en uppenbarelse av Gud. Han är det eviga Ordet genom vilket världen blev till. I Ordet var liv och livet var människornas ljus. Och detta Guds ljus lyser i mörkret som inte kan övervinna ljuset, för mörker är bara frånvaro av ljus (1:1-5). Vi förstår att vi lever i en fallen värld där synd och ondska verkar, även inom oss. Den som vandrar i mörkret irrar omkring och vet inte vart han går. Till denna värld kom Jesus som det sanna ljuset, han som var alltigenom ren och god (1:9). Han är världens ljus och alla som följer honom får del av livets ljus, det ljus och det liv som var i det eviga ordet (1:4).

II. FADERN OCH SONEN VITTNAR TILLSAMMANS (8:13-20)

Judarna anklagar Jesus för att vittna om sig själv och att han därför inte kan backa upp sina fantastiska anspråk. Jesus svar som flera gånger tidigare att Fadern vittnar om honom. Jesus säger också att den som känner honom känner Fadern.

III. JESUS ÄR GUDS LÖSNING PÅ SYNDENS PROBLEM (8:21-30)

Jesus säger till judarna att de kommer att dö i sin synd och att de inte kan komma till den eviga härligheten dit Jesus snart ska gå. Syndens grepp om människan är av sådan art att människan är förlorad. Vi är av denna världen och därför ska vi dö i våra synder. Men det finns ett hopp och det är tron på Jesus som han är framställd i JE, nämligen som Messias Guds Son. Jesus sade: *"..Ni är nerifrån, jag är ovanifrån. Ni är av den här världen, jag är inte av den här världen. Därför sade jag till er att ni kommer att dö i era synder. Ty om ni inte tror att Jag Är, skall ni dö i era synder."* (8:23-24). Här är ett av flera avsnitt i JE där Jesus anspelar på det heliga Gudsnamnet Jahveh "Jag Är" (ego eimi på grekiska). Det finns ytterligare två sådana verser här (8:28, 58).

IV. ABRAHAM S ANNA BARN TAR EMOT JESUS (8:31-59)

*"Jesus sade till de judar som hade satt tro till honom: 'Om ni förblir i mitt ord, är ni verkligen mina lärjungar, och ni skall förstå sanningen, och sanningen skall göra er fria.'" (8:31-32). Judarna reagerar på att orden att de ska bli fria och insisterar på att de inte är några slavar. Men Jesus säger: *"..Var och en som gör synd är syndens slav."* (8:34). Han säger att bara Sonen kan befria slavar. Han säger vidare att han har en Fader och de har en annan. Judarna säger att Abraham är deras fader. Men Jesus går emot det påståendet eftersom de vill döda honom och han vidhåller att de har en annan far. Judarna säger då: *"..Vi har bara en fader, Gud."* (8:41). Jesus svarar om Gud var er far skulle ni ta emot mig, nej ni har en annan far och han är djävulen säger Jesus. *"Ni har djävulen till er fader. Och vad er fader har begär till, det vill ni göra. Han har varit en mördare från början och har aldrig stått på sanningens sida, eftersom sanning inte finns i honom. När han talar lögn, talar han av sitt eget, ty han är en lögnare, ja, lögnens fader. Men mig tror ni inte, därför att jag säger er sanningen."* (8:44-45). Jesus menar alltså att om man lever i synd är man en efterföljare till den onde, eftersom synden inte har sitt ursprung i Gud utan i djävulen. Jesus vidhåller att han har en annan Fader än judarna och att det bara var han som kände Gud *"Det är min Fader som ärar mig, han som ni kallar er Gud. Ni känner honom inte, men jag känner honom. Om jag sade att jag inte kände honom, skulle jag vara en lögnare som ni. Men jag känner honom och bevarar hans ord."* (8:54-55). Det yttersta beviset på att judarna inte var Abrahams sanna barn var att Abraham själv längtat efter att få möta Jesus: *"Abraham, er fader, jublade över att få se min dag. Han såg den och blev glad"* (8:56) och vidare *"Amen, amen säger jag er: Jag Är, redan innan Abraham blev till."* (8:58). När Jesus gör anspråk på att han fanns före Abraham tar de upp stenar för att döda honom, eftersom de anser att han hädar genom sina anspråk på att vara en uppenbarelse av Gud.*

BLINDA FÅR SIN SYN (9:1-41)

I. JESUS HELAR EN BLIND MAN (9:1-12)

Jesus och lärjungarna såg en man som var född blind och lärjungarna utgick ifrån att detta var en dom över mannen på grund av synd så de frågade Jesus vem som syndat mannen eller föräldrarna. Jesus svarade att det varken var han eller föräldrarna utan att detta skett för Guds gärningar skulle uppenbaras på honom (9:3). Därefter tog Jesus sig an mannen, han spottade på marken och gjorde en deg som han smetade på mannens ögon. Sedan sa han till mannen att gå och tvätta sig i siloamdammen (se bakgrundstudiet). Mannen tvättade sig och blev helad. Folk visste inte vad de skulle tro men mannen vittnade frimodigt att Jesus helat honom.

II. FARISÉERNA UPPRÖRS ÖVER ATT DET VAR SABBAT (9:13-34)

Fariséerna fick höra att mannen blivit helad och frågade ut honom. Han berättade öppet om hur Jesus gjort degen som han smort i hans ögon och sagt till honom att tvätta sig i Siloam. Problemet var att undret inträffat på en sabbat och att fariséerna ansåg att Jesus brutit sabbaten genom att utföra ett arbete. De var helt blockerade och utgick ifrån att Jesus syndat. De förhörde både mannen och hans föräldrar. Den helade mannen drog dock slutsatsen att Jesus måste vara från Gud. Till slut blev mannen utslängd från fariséerna: *"De svarade: "Du är helt och hållet född i synd, och du undervisar oss!" Och de drev bort honom."* (9:34).

III. DEN HELADE FÅR SE VEM JESUS ÄR (9:35-41)

Jesus träffar mannen igen och frågar honom om han tror på Människosonen. Mannen som nu har fullt förtroende för Jesus frågar vem Människosonen är. Jesus svarar till den som var född blind: *"Du har sett honom. Den som talar med dig, han är det."* (9:37). Mannen bekänner sin tro och faller ner i tillbedjan inför Jesus. Med detta som bakgrund talar Jesus om varför han kommit till världen: *"Till en dom har jag kommit i världen, för att de som inte ser skall se och för att de som ser skall bli blinda."* (9:39).

 I den här texten finns blinda och seende. Mannen som var född blind är seende medan fariséerna är blinda. Vi är alla blinda tills Jesus öppnat våra ögon och vi ser att han är Messias, Guds son.

JESUS ÄR DÖRREN OCH DEN GODE HERDEN (10:1-42)

I. JESUS ÄR DÖRREN OCH HERDEN (10:1-10)

Berättelsen har en rollista: Dörren – Jesus, Den gode herden – Jesus, Fåren – de troende, falska herdar och tjuvar – fariséerna. Dörren (Jesus) bevakar ingången till fållan och alla som tar sig in på andra vägar är tjuvar och rövare. Att fariséerna får ikläda sig rollen som falska herdar och tjuvar blir tydligare när man läser ihop avsnittet med slutet av nionde kapitlet (9:39-10:1, 8, 10). Jesus är den gode herden som känner sina får vid namn och fåren följer bara herdens röst (10:2-5). Fåren gick in och ut genom dörren (Jesus) och fann frälsning och ett överflödande liv (10:9-10).

II. JESUS ÄR HERDEN SOM GAV SITT LIV FÖR FÅREN (10:11-21)

Den lejda herden överger fåren och flyr när vargarna kommer men den gode herden ger sitt liv för fåren. Det underbara budskapet är att det inte är fåren som offras utan herden som offerar sig för fåren. Jesus säger att han har andra får som hör till en annan fålla och att han ska föra ihop hjordarna så att det blir en hjord och en herde. Helt säkert syftar han på hedningar som skulle komma till tro på honom och tillsammans med judekristna bilda en församling under Kristus. Jesus poängterar också att ingen kan ta hans liv utan han ger det av fri vilja (10:17-18).

III. JESUS ÄR HERDEN SOM GER EVIGT LIV TILL FÅREN (10:22-30)

Den religiösa eliten ligger på Jesus och vill ha ett tydligt besked från honom om han gör anspråk på den laddade titeln "Messias". Men Jesus svarar som tidigare att undren vittnar om vem han är och att de egentligen inte tror för att de inte tillhör hans fårhjord. Beviset på det var att Jesu får lyssnade till hans röst och följde honom. Vidare ger han sina får fantastiska löften *"Jag ger dem evigt liv, och de skall aldrig någonsin gå förlorade, och ingen skall rycka dem ur min hand."* (10:28). Helt klart är det enbart Gud som kan ge evigt liv och bevara den troende i Bibeln. När Jesus säger detta svarar han på deras fråga om Messias med ett rungande ja, men mer än så, han är också Guds Son. Jesus fortsätter: *"Vad min Fader har gett mig är större än allt, och ingen kan rycka dem ur min Faders hand. Jag och Fadern är ett."* (10:20-30). Gud är en.

IV. JUDARNA VILL DÖDA JESUS FÖR HANS ANSPRÅK (10:31-42)

När Jesus gör anspråk på att vara ett med Gud vill judarna stena honom. Jesus undrar vilket av hans under de vill stena honom för. Han hade ju sagt att just undren vittnade om honom och därför gav svaret på deras fråga om vem han var (10:25). De svarar att de vill döda honom för att han hädar när han talar om sig själv som Guds Son. Jesus hänvisar till GT (Ps 82:6) samt till sina under: *"Om jag inte gör min Faders gärningar, så tro mig inte. Men om jag gör dem, så tro på gärningarna, om ni inte kan tro på mig. Då skall ni inse och förstå att Fadern är i mig och jag i Fadern." De försökte gripa honom igen, men han drog sig undan och gick bort från dem.*" (10:37-39). Därefter gjorde Jesus något pedagogiskt, han gick till en avlägsen plats som var förknippad med Johannes Döparen och utan att själv tala så aktualiserades martyren Johannes Döparens vittnesbörd om honom.

JESUS ÄR UPPSTÅNDELSEN OCH LIVET (11:1-54)

I. JESU VÄN LASARUS AVLED (11:1-16)

Jesus fick veta att hans nära vän Lasarus var svårt sjuk genom en budbärare från Marta och Maria, som var Lasarus systrar. Då sa Jesus: *"Denna sjukdom skall inte sluta med döden. Den är till Guds ära, så att Guds Son blir förhärligad genom den"*. (11:4). Jesus var i Galiléen och han valde att stanna kvar i två dagar innan han började vandrigen mot Betania i Judéen. Medan de var på väg förklarade Jesus att Lasarus hade hunnit dö (11:14). I det här läget verkar det vara en motsägelse mellan Jesu proklamation när han fick nyheten och det faktum att Lasarus faktiskt avlidit.

II. JESU MÖTE MED DE SÖRJANDE MARTA (11:17-27)

När Jesus kommer fram till Betania har Lasarus varit död i fyra dygn. Den sörjande Marta är den som först möter Jesus och man kan ana en förebråelse i hennes ord *"Herre, om du hade varit här, skulle min bror inte ha dött. Men också nu vet jag att Gud kommer att ge dig vad du än ber honom om."* (11:22-23). Jesus säger då att Lasarus ska uppstå och Marta bekräftar att hon vet att han ska uppstå på den yttersta dagen. Då säger Jesus de ord som ger varje troende hopp inför döden: *"Jag är uppståndelsen och livet. Den som tror på mig skall leva om han än dör, och var och en som lever och tror på mig skall aldrig någonsin dö. Tror du detta?"* (11:25-26). Martas svar visar att hon var en sann troende. Bara ett fåtal har haft denna bekännelse i evangelierna: *"Ja, Herre, jag tror att du är Messias, Guds Son, han som skulle komma till världen."* (11:27).

III. JESU MÖTE MED DE SÖRJANDE MARIA (11:28-37)

När den sörjande Maria möter Jesus faller hon gråtande ner för hans fötter och även hon har en förebrående ton i sina ord: *"Herre, om du hade varit här skulle min bror inte ha dött."* (11:32). Vi finner att Jesus gråter, samtidigt är han mycket upprörd och t o m arg när han frågar efter graven. Man har undrat över varför Jesus blir så arg och det kanske beror på en vrede över döden som en konsekvens av syndafallet.

IV. JESUS UPPVÄCKER LASARUS FRÅN DE DÖDA (11:38-44)

En mycket upprörd Jesus går fram till Lazarus grav. Det var en klippgrav med en stor sten framför ingången och Jesus säger åt dem att ta bort stenen. Då skyndar sig Marta fram och upplyser Jesus om att den döda kroppen luktar illa eftersom han varit död i fyra dygn. Jesus svarar: *"Har jag inte sagt dig att om du tror, skall du få se Guds härlighet?"* (11:40). Man undrar när Jesus sade detta till Marta. Det handlar om det ursprungliga meddelandet som Jesus gav budbäraren medan han ännu var i Galiléén (11:4). Jesus ber en tackbön till Fadern och därefter ropar han *"..Lazarus, kom ut!"* (11:43). När Lazarus kommer ut ur graven säger Jesus att de ska befria honom från bindlarna och låta honom gå.

V. OLIKA REAKTIONER PÅ JESU UNDER (11:45-54)

Helt klart har detta oerhörda tecken ett stort genomslag och alla talade om det men den religiösa eliten kommer fram till att de måste tysta Jesus för gott. Översteprästen Kajfas sade: *"..Ni förstår ingenting. Inser ni inte att det är bättre för er att en man dör i folkets ställe än att hela folket går under?"* (11:49-50) Johannes ansåg att detta var ett profetiskt uttalande: *"Detta sade han inte av sig själv, utan som överstepräst det året profeterade han att Jesus skulle dö för folket. Ja, han skulle inte bara dö för folket utan också för att samla och förena Guds kringspidda barn."* (11:51-52). Ledarna var nu fast beslutna att döda Jesus och han vandrade inte längre omkring helt öppet utan drog sig ut på landsbygden. Till slut ville ledarna döda också Lazarus så att han inte längre skulle vara ett levande vittne (12:9-11).

AVSLUTNINGEN AV JESU OFFENTLIGA VERKSAMHET (12:1-50)

I. EN TACKSÄGELSEMÅLTID I BETANIA (12:1-11)

Jesu sista vecka före korsfästelsen inleddes bland tacksamma vänner i Betania hos Lazarus, Marta och Maria. Då tog Maria dyrbar äkta nardusolja och smorde Jesu fötter så att hela huset fylldes av doften. Tre gånger skrivs det om Maria i evangelierna och varje gång är hon vid Jesu fötter, för att lyssna till hans ord (Luk 10:38-42), för att gråta ut i sorgen över sin döde bror (11:32-36), och här för att uttrycka sin tacksamhet (12:3). Judas anklagade henne för slöseri och menade att man borde ha sålt oljan istället. Men Jesus sa att hon (utan att veta det) smorde honom inför hans begravning.

II. JESUS RIDER IN I JERUSALEM (12.12-19)

Jesus red in i Jerusalem enlighet med profetiorna men Johannes påpekar att lärjungarna inte förstod detta förrän i efterhand: *"Och Jesus fann ett åsneföls och satt upp på den, såsom det står skrivet: Frukt inte, du Sions dotter! Se, din konung kommer, ridande på ett åsneföls. Hans lärjungar förstod inte detta från början. Men när Jesus hade blivit förhärligad, kom de ihåg att just detta var skrivet om honom och att man hade gjort så med honom."* (12:14-16). Massor med människor jublade och t o m fariséerna började resignera inför Jesu popularitet.

III. JESU OFFENTLIGA VERKSAMHET AVSLUTAS (12:20-36)

1. Vetekornets lag (12:20-26)

Några greker frågar efter Jesus och detta blir ett tecken på att slutet närmade sig för trots att JE flera gånger påpekat att hans stund inte hade kommit så säger Jesus nu *"Stunden har kommit då Människosonen skall förhärligas."* (12:23). Därefter kommer den vers vi kallar för vetekornets lag: *"Amen, amen säger jag er: Om vetekornet inte faller i jorden och dör, förblir det ett ensamt korn, men om det dör, bär det rik frukt."* (12:24). Jesus kallar på lärjungarna att också vara som vetekorn och vara villiga att följa hans exempel: *"Den som älskar sitt liv förlorar det, och den som hatar sitt liv i den här världen, han skall bevara det och vinna evigt liv. Om någon vill tjäna mig, skall han följa mig, och där jag är kommer också min tjänare att vara. Om någon tjänar mig, skall min Fader ära honom."* (12:25-26).

2. Faderns offentliga vittnesbörd om Sonen (12:27-36)

När Jesus uttrycker ångest inför sin svåra uppgift ber han en kort bön och får direkt bönesvar från Fadern: *"Fader, förhärliga ditt namn." Då kom en röst från himlen: 'Jag har förhärligat det och skall förhärliga det på nytt.'"* (12:28). En del hörde inte de himmelska orden utan tyckte att det lät som åskan medan andra hörde och sa att en ängel talat med Jesus och så var det

hela tiden i verkligheten. En del hörde ingenting när Jesus talade medan andra hörde det eviga livets ord (6:68-69). Jesus bekräftar också att Faderns ord kom för folkets skull. Jesus talar om ett världshistoriskt "nu" när den onde döms och hur han genom sin död skulle dra alla till sig: *"Nu går en dom över världen. Nu skall denna världens furste kastas ut. Och när jag har blivit upphöjd från jorden skall jag dra alla till mig."* (12:31-32). Jesu offentliga verksamhet avslutas här. Han talar om sig själv som ljuset och uppmanar människor att ta vara på ljuset medan möjlighet fanns och därefter dolde sig Jesus för dem.

3. Kommentarer till varför så få judar trodde på Jesus (12:37-43)

Trots alla dessa underbara tecken var det bara ett fåtal som trodde på Jesus. Johannes tar två citat från Jesaja för att förklara situationen Jes 53:1 (kapitlet om Herrens lidande tjänare) samt Jes 6:9 (kapitlet när profeten såg Herrens härlighet och kallades till tjänst). Människorna kunde inte tro på en förblindade ögon och förstockade hjärtan. Jesaja visste vad han talade om eftersom han själv såg Herrens härlighet. Johannes överraskar med att säga att Jesaja såg Guds Sons härlighet och talade om honom (12:41). Johannes påstår dessutom att det fanns flera av medlemmarna i Stora rådet som trodde: *"Men för fariséernas skull ville de inte bekänna det, för att de inte skulle bli uteslutna ur synagogan. De ville hellre bli ärade av människor än av Gud."* (12:42-43).

4. Jesu sista offentliga kallelse (12:44-50)

I sin sista offentliga appell säger Jesus att den som tror på honom tror på Gud och den som ser honom ser Gud: *"Jesus ropade: 'Den som tror på mig, han tror inte bara på mig utan på honom som har sänt mig, och den som ser mig, han ser honom som har sänt mig.'"* (12:44-45). Återigen betygar Jesus att han inte kommit för att döma utan för att frälsa världen (12:47, 3:17). Den som förkastar Jesus har dock en domare över sig, Jesu ord ska döma honom på den yttersta dagen. Så avslutar Jesus sin offentliga verksamhet med att intyga att hans ord var desamma som Faderns ord: *"Ty jag har inte talat av mig själv, utan Fadern som har sänt mig har befallt mig vad jag skall säga och tala. Och jag vet att hans befallning är evigt liv. Vad jag talar, det talar jag så som Fadern har sagt mig."* (12:49-50).

JESUS TVÄTTAR LÄRJUNGARNAS FÖTTER (13:1-17)

I. FOTATVAGNINGEN (13:1-11)

Johannes låter oss veta att Judas redan förberett att förråda Jesus. Samtidigt visste Jesus precis allt som skulle ske och han gav lärjungarna ett yttersta bevis på sin kärlek. De var samlade till den sista måltiden, då tar Jesus ett bäcken som han fyllde med vatten och började tvätta lärjungarnas fötter. De ligger till bords på det traditionella sättet med maten i mitten och fötterna utåt, så det var inget ovanligt med fotatvagning i samband med en måltid. Det ovanliga var att han som var Herre och mästare tvättade sina lärjungars fötter. När han kommer till Petrus så utspelar sig följande dialog: *"Petrus sade: 'Aldrig någonsin skall du tvätta mina fötter.' Jesus svarade: 'Om jag inte tvättar dig, har du ingen del i mig.' Simon Petrus sade: 'Herre, inte bara mina fötter, utan också mina händer och mitt huvud!' Jesus svarade: 'Den som har badat, behöver sedan bara tvätta fötterna. Han är helt och hållet ren..'"* (13:8-10). Jesus säger alltså att det var nödvändigt att han tvättade Petrus fötter trots att han redan var renad. Vi förstår att detta syftar på frälsning när vi tog emot Kristus och blev renade. När vi sedan vandrar i en fallen värld får vi smuts på fötterna och behöver en regelbunden rening av Jesus.

II. JESU EXEMPEL PÅ ÖDMJUKHET OCH TJÄNANDE (13:12-17)

Jesus kallar lärjungarna att följa hans exempel: *"..Förstår ni vad jag har gjort med er? Ni kallar mig Mästare och Herre och det med rätta, ty det är jag. Om nu jag, er Herre och Mästare, har tvättat era fötter, är också ni skyldiga att tvätta varandras fötter. Jag har gett er ett exempel, för att ni skall göra som jag har gjort mot er. Amen, amen säger jag er: Tjänaren är inte förmer än sin herre, och budbäraren är inte förmer än den som har sänt honom. När ni vet detta, saliga är ni om ni också gör det."* (13:12-17). Jesus är i JE skaparen som besöker sin skapelse (1:9-11) och när han ödmjukar sig och tvättar sin skapelses fötter blir detta ett yttersta exempel på ödmjukhet och tjänande.

DEN SISTA MÅLTIDEN (13:18-30)

Trots att nattvarden är med i JE så saknas instiftelseorden och detta visar att Johannes förutsätter att hans läsare känner till nattvarden men att han här vill ge en kompletterande bild. Jesus förutsäger att en av lärjungarna kommer att förråda honom och han citerar en profetia från (Ps 41:10) *"Den som åt mitt bröd lyfte sin häl mot mig."* (13:18). När Jesus säger att en av dem kommer att förråda honom blir lärjungarna förvånade och har ingen aning om vem han talar om. Petrus ber då Johannes som ligger till bords närmast Jesus att fråga vem det är. Jesus säger att det är den som får bröststycket som han doppar och han ger åt Judas. När Judas tar emot bröststycket far Satan in i honom och Jesus säger till Judas *"Gör snart vad du tänker göra."* (13:27). Trots detta förstår inte de andra lärjungarna vad som händer och vad Jesus menar men Judas reser sig och går ut. *"När han hade tagit emot bröststycket, gick han genast ut. Och det var natt."* (13:30).

AVSKEDSTALET (13:31-17:26)

När Judas gått ut inleds det berömda avskedstalet som avslutas med Jesu översteprästliga förbön. Det märkliga med detta tal är att fast Jesus talar om ett avsked så talar han samtidigt om en fördjupad gemenskap med lärjungarna. Han förbereder dem för den helige Ande.

I. JESUS SKA LÄMNA LÄRJUNGARNA (13:31-14:3)

Avskedstalet inleds med ett "nu". Det innebär att när Judas lämnade nattvarden för att förråda Jesus så var detta en startsignal till hela passionsdramat. *"Så snart Judas hade gått ut, sade Jesus: "Nu är Människosonen förhärligad, och Gud är förhärligad i honom. Är nu Gud förhärligad i honom, skall Gud också förhärliga honom i sig själv, och han skall snart förhärliga honom."* (13:31-32). Gud var förhärligad genom hela Jesu person och verk, samtidigt kommer Jesus mycket snart att bli förhärligad

i Gud. Jesu förhållande inleds med hans lidande. Jesus säger att han kommer att lämna dem men han ger dem ett nytt bud, att de ska älska varandra som han älskat dem och att det skulle vara tecknet på att de var Jesu efterföljare: *"Ett nytt bud ger jag er, att ni skall älska varandra. Så som jag har älskat er skall också ni älska varandra. Om ni har kärlek till varandra, skall alla förstå att ni är mina lärjungar."* (13:34-35). Petrus har svårt med tanken att Jesus ska lämna dem och han betygar att han är villig att gå hela vägen med Jesus, t o m i döden. Men Jesus säger till honom att tuppen inte ska gala förrän han tre gånger har förnekat honom. Sedan lovar Jesus att de troende ska få en plats i Faderns hus, att han ska komma tillbaka för att hämta dem.

II. JESUS ÄR VÄGEN TILL GUD OCH EN UPPENBARELSE AV GUD (14:4-14).

Jesus säger att han är vägen till Fadern: *"...Jag är vägen och sanningen och livet. Ingen kommer till Fadern utom genom mig."* (14:6). Han är enda vägen till Gud. Han är sanningen om Gud. Han är livet från Gud. Han är faktiskt en uppenbarelse av Gud och den som känner Jesus känner därför Gud. *"Om ni har lärt känna mig, skall ni också lära känna min Fader. Och härefter känner ni honom och har sett honom."* (14:7). Filippus ber då Jesus om att få se Fadern men Jesus förebrår honom. *"Så länge har jag varit hos er, och du har inte lärt känna mig, Filippus. Den som har sett mig har sett Fadern. Hur kan du säga: Låt oss se Fadern?"* (14:9). Därefter säger Jesus att de ord han talar och de under han gör är Faderns och Sonens verk. Vi vet också att Jesus hela tiden var fylld av helig Ande (1:32-34, 3:34), så i alla ord och gärningar verkade den treenige Guden. Vidare ger Jesus ett starkt löfte om bönesvar där han lovar att göra det vi ber om i hans namn (14:12-14). Fadern ska svara på bön i Jesu namn (16:23-24). Fadern ger bönesvar om vi förblir i Jesus och hans ord förblir i oss (15:7). Man kan undra hur vi, som församling, skulle kunna göra större gärningar än Jesus och det enda jag kan komma på efter 2000 år är de miljontals människor som fötts på nytt genom evangelium, men även detta är Guds verk.

III. DEN HELIGE ANDE SKA KOMMA SOM EN HJÄLPARE (14:15-31)

Jesus poängterar att den som älskar honom håller hans bud. Han vet att ingen kan göra detta i egen kraft och förklarar att han ska be att Fadern sänder hjälparen, den helige Ande, som ska bo i de troende (14:16,17). Även Sonen sänder Anden som utgår ur Fadern (15:26, 16:5-7). Det märkliga med avskedstalet är att trots att Jesus tar avsked så kommer han att vara förenad med lärjungarna, närmare än någonsin och detta kan bara förklaras med Guds Ande i oss. *"Den dagen skall ni förstå att jag är i min Fader, och att ni är i mig och jag i er."* (14:20). *"Om någon älskar mig, håller han fast vid mitt ord, och min Fader skall älska honom, och vi skall komma till honom och ta vår boning hos honom."* (14:23). Fadern och Sonen bor i oss genom Anden. Den helige Ande ska lära och påminna apostlarna om Jesu ord (14:26). Anden ska vittna om Jesus (15:26). Anden ska leda lärjungarna in i hela sanningen och förhålliga Jesus Kristus (16:13-15). Nya Testamentet är frukten av detta Andens verk i apostlarna.

IV. JESUS ÄR DEN SANNA VINSTOCKEN OCH VI ÄR GRENARNA (15:1-17)

Den helige Ande i oss resulterade i en djupare gemenskap med Jesus Kristus. Den gemenskapen beskrivs med bilden av en vinstock i en vingård där Fadern är vingårdsmannen. Faderns mål är att vinstocken ska bära god och riklig frukt. För att nå det målet så beskär Fadern grenarna (15:2). När grenarna bär god frukt blir han ärad, som en skicklig trädgårdsmästare (15:8). Jesus är vinstocken som bär frukt genom grenarna. Vår kallelse är inte i första hand att göra en massa saker utan att förbli i vinstocken, då bär vinstocken automatiskt frukt genom grenen. Man har undrat vad Jesus menar med orden: *"Jag är vinstocken, ni är grenarna. Om någon förblir i mig och jag i honom, bär han rik frukt, ty utan mig kan ni ingenting göra."* (15:5). På vilket sätt kan vi inte göra någonting utan Jesus? Vi kan inte bära en bestående frukt utan Jesus, en frukt som har evighetsvärde och det är en sådan frukt som Fadern är ute efter (15:16). Av frukten känner man trädet och trädet är Jesus. Det innebär att frukten ska vara Kristuslik. Jesus talade om att ge oss sin kärlek (15:9-10), sin glädje (15:11) och sin frid (14:27). Om vi tänker på att denna enhet med Kristus är möjlig p g a den helige

Ande i oss så förstår vi att frukten är densamma som Andens frukt (Gal 5:22-23) och som resulterar i att Kristi egenskaper blir synliga i oss.

V. FÖRFÖLJELSE VÄNTAR LÄRJUNGARNA (15:18-16:4)

Jesus är tydlig med att precis som världen har förföljt honom så kommer den också att förfölja de troende (15:20-21). Världen har hatat Jesus utan grund och en sådan förföljelse får även vi räkna med. Jesus förbereder lärjungarna på att de kommer att uteslutas ur synagogor och t o m dödas. Förföljarna kommer att tro de tjänar Gud men anledningen till att de gör detta är att de inte känner Gud (16:1-3).

VI. ANDENS UPPDRAG (16:5-15)

Återigen kommer en undervisning om Anden. Vi har tidigare sett att Anden ska bo i de troende och att detta resulterar i en fördjupad gemenskap med Gud och att hans frukt finns i våra liv. I det här avsnittet ligger fokus mer på Andens uppdrag. Han ska överbevisa världen ifråga om synd, rättfärdighet och dom *"Och när han kommer, skall han överbevisa världen om synd och rättfärdighet och dom: om synd, ty de tror inte på mig, om rättfärdighet, ty jag går till Fadern och ni ser mig inte längre, om dom, ty denna världens furste är dömd."* (16:8-11). Att inte tro på Jesus, som var en uppenbarelse av Gud innebar att man älskade mörkret mer än ljuset (3:18-21) och att man då blev kvar under Guds vrede (3:36). Jesu himmelfärd var det yttersta beviset på att han som avrättats som en förbrytare var den rättfärdige. Den onde är under Guds dom och tyvärr alla som följer honom (8:43-44, 24). När vi förstår att vi är syndare och att evangelium är Guds väg till räddning så är det Anden som verkar i oss. Anden, som utgår dag och natt ur Fadern, ska vittna om Jesus (15:26) och förhålliga Jesus (16:14-15).

VII. JESUS FÖRKLARAR ATT HAN TAR AVSKED (16:16-33)

Lärjungarna har svårt att förstå vad Jesus menar när han säger att han ska lämna dem. Han förklarar att de kommer att sörja men att de därefter ska få en bestående glädje. Till slut talar han i klartext: *"Ja, jag har utgått från Fadern och kommit till världen. Nu lämnar jag världen och går till Fadern."* (16:28). Det verkar som om sanningen går upp för lärjungarna, även om de förstås inte kan ta in allt som snart ska hända med Jesus. Innan Jesus börjar sin bön så ger han sina lärjungar ett tröstande löfte: *"Detta har jag talat till er, för att ni skall ha frid i mig. I världen får ni lida, men var vid gott mod. Jag har övervunnit världen."* (16:33).

VIII. JESU ÖVERSTEPREÄSTLIGA FÖRBÖN (17:1-26)

1. Relationen mellan Fadern och Sonen (17:1-5)

- Förhålligandet av Fadern och Sonen

Jesus avslutar avskedstalet med en bön om att Sonen ska förhålliga och därigenom Fadern. (17:1, 4-5). Hela avskedstalet börjar på ett liknande sätt (13:31-32). Blev Sonen bönhörd? Ja, han blev förhålligad genom sitt lidande. (Heb 2:10, Fil 2:5-11).

- Sonens makt över mänskligheten

Sonen har fått all makt över alla människor för att han ska ge evigt liv åt alla som Fadern gett honom. De troende är alltså gåvor från Fadern till Sonen (17:2). Vad innebär detta eviga liv som Sonen ger till den troende? Jo, evigt liv är att känna Gud *"Detta är evigt liv att de känner dig, den ende sanne Guden, och den som du har sänt, Jesus Kristus."* (17:3).

2. Sonen ber för sina lärjungar (17:6-19)

- Sonen har uppenbarat Fadern för lärjungarna

Sonen har uppenbarat Faderns namn, d v s hans person, för alla som han fått som gåvor. Sonen har uppenbarat Fadern genom ge de ord han fått från Fadern (17:6-8). Sonen var en uppenbarelse av Gud i allt han sade och gjorde (1:18, 14:7-11).

- Sonen ber om beskydd

Sonen ber inte för världen utan för sina lärjungar och han ber att de ska bevaras i Faderns namn och från det onda. Förvånande nog säger Jesus: *"De är inte av världen, liksom inte heller jag är av världen."* (17:16). Hur är detta möjligt? Det har att göra med att åt alla som tog emot Jesus gav han rätten att bli Guds barn och att de blev födda av Gud (1:12-13). Frågan är också hur vi ska kunna bevaras från det onda (eller den onde) och Jesus pekar på två saker; det ena är genom Guds ord (17:17) och det andra är genom hans eget offer (17:19).

3. Sonen ber för alla troende (17:20-26)

- Sonen ber om enhet

Jesus ber för alla troende inklusive oss. Han ber att vi ska vara ett. Det handlar om samma tro på Jesus Kristus, samma Ande som bor i oss och samma kärlek, en familjekärlek *"Liksom Fadern har älskat mig, så har jag älskat er. Bli kvar i min kärlek."* (15:9), *"Ett nytt bud ger jag er, att ni skall älska varandra. Så som jag har älskat er skall också ni älska varandra. Om ni har kärlek till varandra, skall alla förstå att ni är mina lärjungar."* (13:34-35). Jesus har en tydlig evangelistisk strategi med denna smittande kärlek: *"för att världen skall tro att du har sänt mig."* (17:21).

- Sonen ber att vi ska få dela härligheten

Jesus vill att vi ska få dela den eviga härligheten med honom: *"Fader, jag vill att där jag är, där skall också de som du har gett mig vara med mig, så att de får se min härlighet som du har gett mig, eftersom du har älskat mig innan världens grund var lagd."* (17:24). Under tiden, tills vi kommer hem, så erbjuder han en djup innerlig gemenskap i vilken han uppenbarar Gud för oss. *"Jag har gjort ditt namn känt för dem, och jag skall göra det känt, för att den kärlek som du har älskat mig med skall vara i dem och jag i dem."* (17:26).

JESUS BLIR ARRESTERAD KORSFÄST OCH BEGRAVD (18:1-19:42)

I. JESUS ARRESTERAS (18:1-14)

När Jesus är i Getsemane med sina lärjungar kommer Judas med romerska vakter och många andra för att arrestera Jesus. Återigen ser vi att Johannes förutsätter att läsaren känner till detaljerna kring hur Judas förrådde Jesus, eftersom de är utelämnade i JE. Här finns inget om uppgörelsen med prästerskapet, 30 silverpengar och Judaskysen. När Jesus frågar vilken de söker säger de Jesus från Nasaret och Jesus träder fram och gör anspråk på det heliga Gudsnamnet med orden "Jag Är" (ego eimi). *"När Jesus sade till dem: Jag Är, vek de tillbaka och föll till marken."* (18:6). Petrus visar mod och hugger översteprästens tjänare i örat men Jesus griper in direkt och säger till Petrus: *"Stick ditt svärd i skidan! Skulle jag inte dricka den kalk som Fadern har gett mig?"* (18:11). Vi vet också att Jesus helade tjänarens öra (Luk 22:51). Jesus överlämnar sig till dem och ser till att lärjungarna får gå fria.

II. JESUS FÖRNEKAS AV PETRUS (18:15-18, 25-27).

Johannes som var bekant med översteprästen hjälper Petrus att ta sig in på gården där Jesus fanns. Till slut frågade tre personer Petrus om inte han tillhörde gruppen kring Jesus och Petrus hinner förneka tre gånger innan tuppen gal.

III. JESUS FÖRHÖRS AV HANNAS (18:19-24)

Hannas, som var svärfar till översteprästen Kajfas (18:13), förhörde Jesus och frågade om hans lärjungar och hans lära. Jesus tänkte inte lämna ut sina lärjungar (Petrus som förnekade honom var ju där!) utan gav ett indirekt svar: *"Jesus svarade honom: 'Jag har talat öppet till världen. Jag har alltid undervisat i synagogan och i templet, där alla judar samlas. I hemlighet har jag inte talat någonting alls. Varför frågar du mig? Fråga dem som har hört vad jag har förkunnat för dem. De vet vad jag har sagt.'*" (18:20-21). För det svaret får han en örfil och Jesus frågar varför. Därefter förs Jesus till Kajfas och därifrån till Pilatus. Rättegången inför Stora rådet är utelämnat i JE.

IV. JESUS FÖRHÖRS AV PILATUS (18:28-19:16)

Den religiösa eliten vill inte gå in till Pilatus i Pretoriet för att inte bli orenade under påskan. Det de är ute efter är att få Jesus dömd till döden och de kommer med några svepande anklagelser: *"..Om han inte vore en förbrytare, hade vi inte överlämnat honom åt dig.'* Pilatus sade till dem: *'Ta ni honom och döm honom efter er lag!'* Judarna sade: *'Vi har inte rätt att döma någon till döden.'"* (18:30-31). Pilatus står där som representant för den dåtida supermakten och Jesus står där som kungen i Guds rike och det är detta som förhöret handlar om: *"Jesus svarade: 'Mitt rike är inte av den här världen. Om mitt rike vore av den här världen, hade mina tjänare kämpat för att jag inte skulle bli överlämnad åt judarna. Men nu är mitt rike inte av den här världen.'* Pilatus sade: *'Du är alltså en konung?'* Jesus svarade: *'Du säger själv att jag är en konung. Ja, för att vittna om sanningen är jag född, och därför har jag kommit till världen. Var och en som är av sanningen lyssnar till min röst.'"* (18:36-37). Pilatus förstår snart att Jesus inte begått något brott och försöker frige honom. Men ledarna begär att få Barabbas utlämnad i utbyte mot Jesus, vilket verkar vara en överenskommelse för påskan som de utnyttjar och som Pilatus måste acceptera (Matt 27:15-16). Pilatus låter då piska Jesus med hopp om att det ska räcka. Men prästerskapet är fast beslutna att få bort Jesus och gör allt de kan. De ropar "korsfäst!", de säger sig inte ha någon annan kung än kejsaren och de anklagar Jesus för att ha hädat genom att påstå att han var Guds Son. När Pilatus hör detta blir han rädd och förundrad över att Jesus inte försvarar sig. *"Svarar du mig inte? Vet du inte att jag har makt att frige dig och makt att korsfästa dig?'* Jesus svarade: *'Du skulle inte ha någon makt över mig, om du inte hade fått den ovanifrån. Därför har den som utlämnat mig åt dig större skuld.'"* (19:10-11). Till slut gör Pilatus dem till viljes och dömer Jesus till att korsfästas.

V. JESUS BLIR KORSFÄST (19:17-37)

Pilatus låter göra en skylt på tre språk som upprör de religiösa ledarna. Den löd: *"Jesus från Nasaret, judarnas konung."* Soldaterna vid korset uppfyller detaljer i profetiorna genom att dela Jesu kläder och kasta lott om hans livklädnad (19:23-24, Ps 22:19). Jesus var Marias äldste son och hade ett moraliskt ansvar för sin mor på hennes ålderdom. När den korsfäste Jesus får se henne och Johannes bredvid varandra så bryr han sig om Maria, trots sitt eget lidande och han säger till henne: *"Kvinna, se din son.'* Sedan sade han till lärjungen: *'Se din mor.'* Och från den stunden tog lärjungen henne hem till sig." (19:26-27). Alla profetior hade dittills slagit in och nu återstod en enda som uppfylls när Jesus säger *"Jag törstar"* och därefter kommer slutet: *"När Jesus hade fått det sura vinet, sade han: 'Det är fullbordat.'* Och han böjde ner huvudet och gav upp andan." (19:30). Det var tillredelsedag inför påskan och man vill inte lämna kropparna över sabbaten. För att påskynda döden slog man sönder de korsfästas ben. När de kom till Jesus såg de att han var död och för att vara riktigt säkra stack de upp ett spjut i hans sida. Johannes var ett ögonvittne till Jesu död: *"men en av soldaterna stack upp hans sida med sitt spjut, och genast kom det ut blod och vatten. Den som har sett detta har vittnat för att också ni skall tro, och hans vittnesbörd är sant, och han vet att han talar sanning."* (19:34-35). Även denna detalj innebar att profetior uppfylldes (19:36-37).

VI. JESUS BLIR BEGRAVD (19:38-42)

Två rådherrar, Josef från Arimatea och Nikodemus, han som tidigare besökt Jesus i hemlighet (3:1-2), ser till att Jesu kropp tas ner från korset. Man får anta att de p g a sin ställning hade tillgång till tjänare. De lindar kroppen med linnebindlar tillsammans med stora mängder salvor av myrra och aloe. De ser till att Jesu kropp placeras i en klippgrav och att en stor sten vältras för ingången. Allt tyder på att Nikodemus äntligen förstått Jesu ord: *"Och liksom Mose upphöjde ormen i öknen, så måste Människosonen bli upphöjd, för att var och en som tror på honom skall ha evigt liv. Ty så älskade Gud världen att han utgav sin enfödde Son, för att den som tror på honom inte skall gå förlorad utan ha evigt liv."* (3:14-16).

JESU UPPSTÅNDELSE (20:1-31)

I. DEN TOMMA GRAVEN (20:1-10)

I gryningen på påskdagsmorgonen kom Maria från Magdala till graven och upptäckte till sin förvåning att stenen var bortvältrad. Att JE enbart nämner Maria och inga andra kvinnor beror på att hon är huvudpersonen, den som allra först fick möta den uppståndne. Att de var flera ser vi på pluralen "vi". Maria drar slutsatsen att någon har stulit kroppen: *"Hon sprang därifrån och kom till Simon Petrus och den andre lärjungen, den som Jesus älskade, och sade till dem: 'De har tagit bort Herren från graven, och vi vet inte var de har lagt honom.'" (20:2).* Petrus och Johannes springer raka spåret till graven. Johannes springer snabbare än Petrus och kommer fram först. Han tittar in och ser linnebindlarna ligga i graven. Kort därefter kommer Petrus farande och han stövlar rakt in och lägger dessutom märke till att huvudduken var hopvikt och låg för sig. Till slut går även Johannes in i graven: *"Sedan gick också den andre lärjungen in, han som hade kommit först till graven, och han såg och trodde. Förut hade de nämligen inte förstått Skriftens ord att han måste uppstå från de döda."* (20:8-9). Johannes poängterar att han trodde på uppståndelsen p g a vad han såg vid den tomma graven och inte p g a att han förstått skrifterna. Vad var det han såg som fick honom att tro? Han såg att graven var tom och kroppen var borta. Han visste att Jesus dött (19:34-35). Han såg att stenen var bortvältrad. Den vägde ca: 1,5-2 ton, den hade förseglats med ett romerskt sigill, den hade vaktats av romerska soldater (Matt 27:62-66). Han såg att linnebindlarna låg kvar och huvudduken låg hopvikt för sig. Sannolikheten var mycket låg att någon brutit ett romerskt sigill (dödsstraff), övermannat de romerska soldaterna (dödsstraff), vältrat bort den tunga stenen och i lugn och ro lindat av bindlarna och vikt ihop huvudduken, bara för att kunna stjäla kroppen. Den tomma gravens vittnesbörd räckte för att Johannes skulle tro på uppståndelsen.

II. DEN UPPSTÅNDNE JESUS VISAR SIG FÖR MARIA FRÅN MAGDALA (20:11-18)

Maria står gråtande utanför graven när hon lutar sig in får hon se två änglar sitta där Jesu kropp legat och de frågar henne varför hon gråter. Hennes svar visar att hon fortfarande tror att någon stulit kroppen: *"De har tagit bort min Herre, och jag vet inte var de har lagt honom."* (20:13, 2). Plötsligt står Jesus där och frågar varför hon gråter. Maria får för sig att han är trädgårdsmästaren och säger att om det är han har forslat bort kroppen så vill hon veta var han lagt den. Då säger Jesus hennes namn och sanningen går upp för henne: *"Jesus sade till henne: 'Maria.' Då vände hon sig om och sade till honom på hebreiska: 'Rabbuni' - det betyder lärare. (20:16).* Maria blir alltså den allra första som får möta den uppståndne Jesus. Man har undrat varför Jesus säger åt Maria att inte röra vid honom fast han senare i samma kapitel säger till den tvivlande Tomas att röra vid honom (20:27, 17). Ett svar kan vara att verbet "röra" betyder framför allt att hålla fast vid, fästa sig vid (Word Studies in the New Testament, Vincent, S 510) och i så fall säger Jesus till Maria att hon inte kan hålla fast vid honom, att det inte kommer att vara på samma sätt som före korsfästelsen. Jesus kallar också för första gången i JE lärjungarna för sina "bröder" och betonar ny fördjupad familjegemenskap "...Men

gå till mina bröder och säg till dem att jag far upp till min Fader och er Fader, till min Gud och er Gud.” (20:17).

III. DEN UPPSTÅNDNE JESUS VISAR SIG FÖR LÄRJUNGARNA (20:19-23)

Reda på påskdagen var det många som fick möta den uppståndne Jesus: Maria från Magdala (Joh 20:16), några kvinnor (Matt 28:8-10), de två Emmausvandrarna (Luk 24:30-31), Simon Petrus (Luk 24:33-34) och en större grupp lärjungar samma kväll. Helt plötsligt stod Jesus mitt ibland dem, fast dörrarna var låsta, och sa: *”..Frid vare med er.”* (20:19). Han visade dem sina händer och sin uppstickna sida så att de skulle veta att det var han. Därefter gav Jesus dem en missionsbefallning som visar att apostlarnas tjänst var en förlängning av hans egen: *” ..Som Fadern har sänt mig sänder jag er.”* (20:21). När Gud skapade människan andades Gud på Adam och han blev en levande varelse (1Mos 2:7) och här andas Gud Sonen på lärjungarna och säger: *”..Tag emot den helige Ande!”* (20:22). Därefter kommer ett löfte om stor auktoritet given till apostlarna: *”Om ni förlåter någon hans synder så är de förlåtna, och om ni binder någon i hans synder så är han bunden.”* (20:23). Vi får anta att denna auktoritet var kopplad till Jesus Kristus, han som har alla makt i himlen och på jorden (Matt 28:18). Jesus har också i just det här sammanhanget sagt att apostlarnas tjänst var en förlängning av hans egen. Hur ska vi ljuset av detta förstå hur apostlarnas auktoritet verkade? I Apostlagärningarna har vi många exempel på denna auktoritet. Vi ser den i samband med fantastiska helanden (Apg 3:6-8, 5:15-16), i samband med att många blev frälsta (Apg 2:37-41), i samband med att nya områden öppnades för evangelium (Apg 8:14-17, 10:44-48). Vi ser också en oerhörd auktoritet av att binda någon vid hans synder i samband med att Ananias och Safira dog (Apg 5:1-11) och i samband med att trollkarlen Elymas blev blind (Apg 13:8-12). Vi får också konstatera att denna auktoritet var given specifikt åt Jesu apostlar.

IV. DEN UPPSTÅNDNE JESUS VISAR SIG FÖR TOMAS (20:24-29)

När Jesus visade sig för apostlarna var inte Tomas närvarande och när de andra påstår att de mött den uppståndne Jesus så tror inte Tomas på deras berättelse. Han säger att om han inte får sätta sitt eget finger i spikhålen och såret efter spjutet så kan han inte tro. Nästa söndag, en vecka efter påsk, när alla är samlade och även Tomas är där, så står helt plötsligt Jesus mitt ibland dem med orden: *”..Frid vare med er.”* (20:26). Jesus riktar sig direkt till Tomas och ber honom att röra vid spikhålen och såret i sidan och att inte tvivla utan tro. Då kommer Tomas med den bekännelse som alltsedan dess varit den kristna församlingens: *”..Min Herre och min Gud!”* (20:28). Sedan säger Jesus något som berör oss som tror utan att se: *”Jesus sade till honom: ’Därför att du har sett mig, tror du. Saliga är de som tror, fastän de inte ser.’”* (20:29).

V. EN SAMMANFATTNING AV JOHANNESVANGELIETS TEMA (20:30-31)

Efter detta crescendo som avslutas med Tomas bekännelse kommer en sammanfattning av JE. Vi får veta varför Johannes handplockat vissa under som i JE kallas tecken, eftersom varje under visar vem Jesus är. *”Många andra tecken, som inte är nerskrivna i denna bok, gjorde Jesus i sina lärjungars åsyn. Men dessa har blivit nerskrivna, för att ni skall tro att Jesus är Messias, Guds Son, och för att ni genom tron skall ha liv i hans namn.”* (20:30-31).

SIMON PETRUS KALLELSE (21:1-23)

Detta sista kapitel fokuserar på Petrus. Det är han som vill iväg för att fiska och som får med sig sex andra lärjungar. De fiskar hela natten men får ingenting. På morgonen stod en man vid stranden och ropade: *”..Mina barn, har ni något att äta?”* (21:5). Men de svarade *”Nej!”* Då sa mannen: *”Kasta ut nätet på högra sidan om båten, så skall ni få.’ De kastade ut nätet, och nu orkade de inte längre dra upp det för all fisken.”* (21:6). Johannes förstod att mannen var Jesus och när Petrus hörde det kastade han sig i vattnet och simmade iland. Efter att de ätit frågade Jesus Petrus tre gånger om han verkligen älskade honom. Petrus betygade att han gjorde det och Jesus specificerade Petrus kallelse:

"För mina lamm på bete. Var en herde för mina får. För mina får på bete." Därefter fick Petrus veta att när han blir gammal ska han få lida martyrdöden: "...När du var yngre, spände du själv bältet om dig och gick vart du ville. Men när du blir äldre, skall du sträcka ut dina händer och en annan skall spänna bältet om dig och leda dig dit du inte vill.' Detta sade han för att ge till känna med vilken död Petrus skulle förhållas till Gud. Sedan sade han till honom: 'Följ mig!'" (21:18-19). Detta innebar att Petrus martyrskap i Rom var en del av hans kallelse. Petrus fick syn på Johannes och frågade då hur det blir för honom. Jesu svar visar att Petrus skulle fokusera på sin kallelse: "Om jag vill att han skall vara kvar tills jag kommer, vad rör det dig? Följ du mig!" (21:22).

EVANGELIET ÄR SKRIVET AV JOHANNES (21:24-25)

Dessa sista två verser intygar att den anonyme lärjungen är författaren (se bakgrundsstudiet).